2015 ■ 239 LISTOPAD ■ NOVEMBER CENA ■ ÁRA : 400 Ft

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

OBCHODY POLSKIEGO ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI 11 LISTOPADA

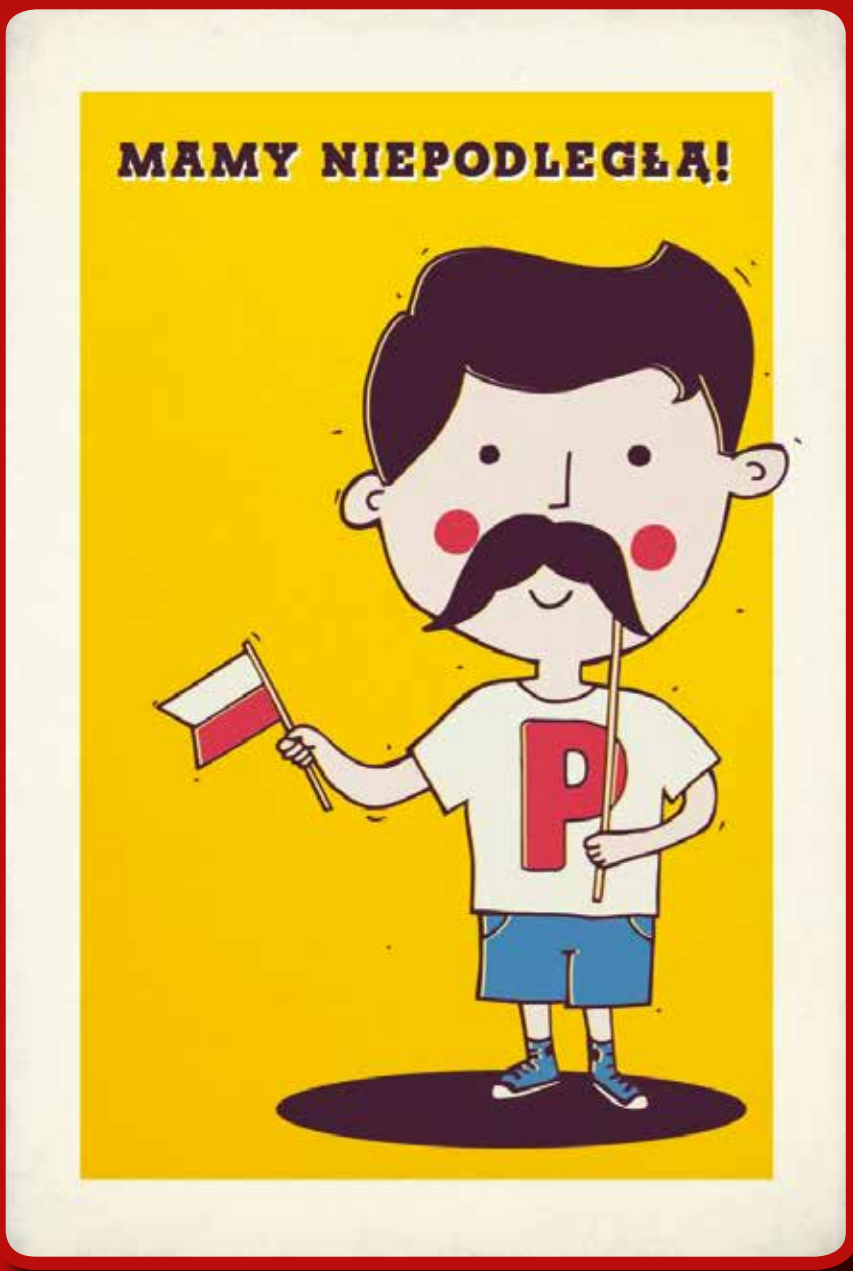

Zwycięska praca w akcji "Mamy niepodległą!" autorstwa Marka Sayana Skwarskiego, udostępniona przez Muzeum J. Piłsudskiego w Sulejówku

STUDENCI POLONISTYKI Z BUDAPESZTU W DERENKU

ODSŁONIĘCIE TABLICY MAŁYCH POWSTAŃCÓW

"TEATR LUDOWY" Z KRAKOWA W BUDAPESZCIE

WSPOMNIENIE O TYCH, CO ODESZLI

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

KONCERT JUBILEUSZOWY ZESPOŁU "POLONEZ" I CHÓRU ŚWIĘTEJ KINGI

DZIEŃ RODZINNY ,,POKOLORUJ!'' ŚPIEWAJĄ UTALENTOWANE POLONIJNE UCZENNICE

MSZA W INTENCJI OJCZYZNY W POLSKIM KOŚCIELE - 8 LISTOPADA 2015

DERENK I BUDAPESZT: WSPOMINAMY TYCH, KTÓRZY ODESZLI

Fot. B. Pál, G. Bubenkó, M. Lázár

SPIS TREŚCI - TARTALOMJEGYZÉK

WITAMY
3 Mamy niepodległą!, czyli Polak potrafi!
Agnieszka Janiec-Nyitrai

KRONIKA
4 Pomorskie kapliczki przydrożne
Małgorzata Sobolewski
4 Koncert w Budapeszcie
4 Kőbánya: Lengyelország függetlenségének napja
5 Święto Niepodległości przy tablicy J. Piłsudskiego
5 Fotókiállítás és koncert a Lengyel Házban
Ijjas Anna
5 Koszorúzás a Piłsudski emléktáblánál
Ijjas Anna
6 Koncert z okazji Dnia Niepodległości w XII dzielnicy
6 Budapeszt: Obchody Narodowego Święta Niepodległości
7 Bemowskie przedszkolaki świętują 11 listopada
7 Eger: Narodowe Święto Niepodległości
7 A lengyel függetlenség ünnepe a Krosnoi Járásban
7 Fekete Madonna a küngösi Szent Kinga templomban
8 Derenk: Święto Zmarłych
8 Budapeszt: Spotkanie na polskiej kwaterze cmentarza Rákoskerestúr
8 Cześć Ich Pamięci!
8 Dzień Wszystkich Świętych w Győr i Püski
8 Wspomnienie w Újpeszcie
Asia Priszler
8 Október 23-i programok Miskolcon
Fekete Dénes
9 Studenci polonistyki w Derenku
9 Segedyn: premiera Katyńskiego Requiem
9 Lengyel-bolgár közös kiállítás
Ijjas Anna
10 Lengyel irodalmi művek Dunaújvárosban
Ewa Modrzejewska
10 Emléktáblát avattak a Varsói Felkelés emlékére
Ijjas Anna
10 Budapeszt: Pokoloruj!
10 Dzień Sportu w Újpescie
György Priszler
11 Budapeszt: Przywracanie kodu pamięci
11 Wybory do Sejmu i Senatu RP
11 Wspólne zabawy przedszkolaków
Asia Priszler
12 Tóni a kéken, holtak falván, Derenken
Bubenkó Gábor
12 Quo Vadis, Lengyelország?
Renata Winerowicz-Papp
13 Budapeszt: Wszystko o związkach
13 Találkozó Cséby Gézával a Lengyel Házban
Ijjas Anna
13 Koncert Jubileuszowy
14 Księża Towarzystwa Chrystusowego już 25 lat w Polskim Kościele
Małgorzata Sobolewski
14 Rada Duszpasterska Europy Zachodniej
Monika Sagun Molnár
15 Jasnogórska Noc Czuwania
Małgorzata Sobolewski
15 Dni Muzyki Polskiej w Győr

CO BĘDZIE
16 Co było, co będzie

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY
17 Półkolonie w Budapeszcie
Anna Lang
17 Kurs metodyczny we Wrocławiu
Anna Lang
17 Grzybobranie w Gödöllő

NA GRANICY KULTUR
18 Historyczne podchody w rocznicę uchodźstwa polskiego na Węgrzech
18 "Łączą nas wspólne korzenie"
18 Światowa premiera w Polonii Novej!
19 Odszedł na zawsze Andrzej Pedryc
Konrad Sutarski
20 Wujek Jarek gotuje

REFLEKSJE
21 Minuta ciszy, która trwa
Agnieszka Janiec-Nyitrai

Mamy Niepodległą!, czyli Polak potrafi!

Już po raz trzeci Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku zorganizowało niezwykle ciekawą i wartościową akcję społeczną Mamy Niepodległą! Akcja ta ma zasięg ogólnopolski i cieszy się ogromną popularnością – rok temu wzięło w niej udział prawie 180 tys. osób.

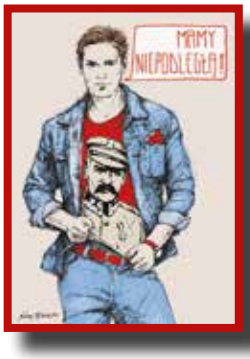

Jak w sposób nowoczesny, nietuzinkowy i atrakcyjny można przypomnieć o wyjątkowej randze Święta Niepodległości? Po raz kolejny okazało się, że Polak potrafi. Muzeum Józefa Piłsudskiego we współpracy z Pocztą Polską wyszło z ciekawą inicjatywą: kolportuje pocztówki z hasłem „Mamy Niepodległą!" i wspiera bezpłatne wysyłanie okolicznościowych życzeń właśnie na tych kartkach. Warto podkreślić, że w akcję włączyli się także wybitni artyści – pocztówki na tę okazję specjalnie zaprojektowali dla Muzeum Piotr Młodożeniec, Andrzej Pągowski, Józef Wilkoń, Henryk Jerzy Chmielewski (Papcio Chmiel), Jan Konarzewski i Henryk Sawka. W tym roku po raz pierwszy Muzeum ogłosiło otwarty konkurs na projekt kartki. Zwyciężył projekt autorstwa Marka Sayana Skwarskiego.
A teraz apel do Polaków mieszkających na Węgrzech. Włączmy się do tej wspaniałej akcji w następnym roku! Można również za pośrednictwem strony http://www.muzeumpilsudski.pl/dzialalnosc/mamy-niepodlegla/o-akcji wysłać do znajomych kartkę elektroniczną. Polak naprawdę potrafi. Cieszmy się razem z naszymi rodakami, że „Mamy niepodległą!" Świętujmy razem!

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Autorem pocztówki jest A. Pągowski, została ona udostępniona przez Muzeum w Sulejówku.

Lengyel függetlenség: képesek vagyunk rá!

Idén immár harmadik éve szervezi a sulejówkai Józef Piłsudski Múzeum a rendkívül érdekes és értékes „Mamy Niepodległą" társadalmi mozgalmat, amely összlengyel érdekeltségű, és hatalmas népszerűségnek örvend – egy évvel ezelőtt körülbelül 180 ezer fő vett benne részt.
Lehet-e újszerű, különleges, látványos módon megemlékezni a függetlenség ünnepének kivételes jelentőségéről? Újfent kiderült, hogy lehet. A lengyel ember „képes" megtalálni ennek módját. A Józef Piłsudski Múzeum a Lengyel Postával együttműködve érdekes kezdeményezéssel állt elő: képeslapokat terjeszt „Mamy Niepodległą" – szabad magyar fordításban: „hazánk független" –, és e képeslapok ingyenes elküldését biztosítja az alkalomhoz illő jókívánságokkal. Érdemes kiemelni, hogy a kezdeményezésbe kiváló művészek is bekapcsolódtak – külön erre az alkalomra tervezett képeslapokat készített a Múzeumnak Piotr Młodożeniec, Andrzej Pągowski, Józef Wilkoń, Henryk Jerzy Chmielewski (Papcio Chmiel), Jan Konarzewski és Henryk Sawka. Idén a Múzeum első alkalommal hirdetett nyílt pályázatot képeslap tervezésére, amelyen Marek Sayan Skwarski munkája győzedelmeskedett.
Most pedig következzen a felhívás a Magyarországon élő lengyelekhez: jövőre kapcsolódjunk be az említett kitűnő kezdeményezésbe! Akár a http://www.muzeumpilsudski.pl/dzialalnosc/mamy-niepodlegla/o-akcji oldal segítségével is küldhetünk az ismerőseinknek elektronikus képeslapot. A lengyel ember tényleg képes rá: örüljünk együtt honfitársainkkal Lengyelország függetlenségének! Ünnepeljünk együtt!

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Pomorskie kapliczki przydrożne

W związku z dniem Narodowego Święta Niepodległości 11 listopada, w niedzielę poprzedzającą tę datę, czyli 8 listopada, modliliśmy się w Polskim Kościele o błogosławieństwo i pomyślność dla Polski i Polaków żyjących w kraju i poza granicami. Towarzyszył nam zespół „Kleksiki". Następnie w Domu Polskim otwarto wystawę fotograficzną pt. „Pomorskie kapliczki przydrożne". Koordynatorem projektu był Waldemar Elwart, przedstawiciel Muzeum Narodowego w Gdańsku, który razem z Renatą Kuderską z Ministerstwa Kultury w Warszawie otworzyli wystawę, powstałą w ramach projektu "Ostańce próśb". Kapliczki, ta przydrożna architektura, są to miejsca służące spotkaniu człowieka z rzeczywistością sakralną, płynącą z przesłania biblijnego. Ich lokalizacja na łonie natury potęguje sakralny przekaz i jest świadectwem Bożego działania w świecie. Kapliczki były znane już w czasach starożytnych jako budowla kultowa, wznoszona przy drogach lub rozdrożach w celach wotywnych, dziękczynnych, obrzędowych. Według tradycji chrześcijańskiej już św. Ambroży, biskup Mediolanu z II poł. IV wieku, wspominał o kapliczkach jako o miejscach kultu. Zgodę na odprawianie nabożeństw przy kapliczkach zatwierdził synod w Agde w początkach VI wieku. Fotografie prezentowane na wystawie były wykonane różnymi technikami fotograficzny,opolskiego "Urbaniak i Przyjaciele", który zaprezentował znane nam z młodości pieśni patriotyczne. Obecna była również prezes Oddziału "Wspólnoty Polskiej" z Opola pani Halina Nabrdalik.

Organizatorami tej uroczystości była Polska Parafia Personalna, Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha oraz Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy oddział przy ul. Óhegy 11.

Małgorzata Soboltyński, fot. B. Pál

Projekt „Ostańce Próśb" dofinansowany ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 w ramach Programu „Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego".

Koncert w Budapeszcie

11 listopada w Budapeszcie Ambasador RP Roman Kowalski wraz z małżonką, wspólnie z Katarzyną Sitko dyrektorem Instytutu Polskiego zaprosili na zorganizowany przez budapeszteńską Akademię Muzyczną koncert wybitnego polskiego pianisty, Karola Radziwonowicza i Wrocławskiej Orkiestry Barokowej pod dyrekcją Jarosława Thiela.

Koncert ten stał się wspaniałym wydarzeniem artystycznym, w którym obok przedstawicieli akredytowanej na Węgrzech dyplomacji, węgierskich elit politycznych i intelektualnych, Polonofilów, uczestniczyli też reprezentanci wielu środowisk osiadłej na Węgrzech Polonii, zarówno samorządowcy narodowościowi, jak i członkowie organizacji polonijnych. W programie koncertu znalazły się utwory Beethovena, Chopina, a także arie z dzieł Rossiniego w wykonaniu węgierskiej sopranistki Yvette Mondok.

Wrocławska Orkiestra Barokowa wchodząca w skład Narodowego Forum Muzyki jest jedynym w Polsce zespołem działającym przy instytucji kultury grającym na instrumentach historycznych, podobnie jak fortepian, na którym grał Karol Radziwonowicz, bo instrument szczyci się XIX-wiecznym pochodzeniem. Koncert był wspaniałą okazją do promocji polskiej kultury, zwłaszcza w tak ważnym dniu, jakim jest Narodowe Święto Niepodległości Polski.

red. fot. B.Pál

Kőbánya: Lengyelország függetlenségének napja

A Kőbányai Lengyel Önkormányzat ez év november 11-én egy színvonalas esttel emlékezett meg Lengyelország függetlenné válásának évfordulójáról. Az Ihász u. 26-ban megrendezésre kerülő eseményen megjelentek a kerület vezetői, köztük az alporgármester, Radványi Gábor és az önkormányzat képviselőtestületének humánszolgáltatási bizottságának elnöke, dr. Mátrai Gábor. Szintén képviseltették magukat a kerület több nemzetiségének képviselői, elnökei.

Az emlékest konferansziéja, Jógáné Szabados Henrietta, az önkormányzat Oktatási, Kulturális és Civil Csoport referense volt, aki pár mondatban ismertette a fellépőket. Az estet az alpolgármester rövid beszéddel nyitotta meg, melyet Garai Balázs, a Kőbányai Lengyel Önkormányzat alelnökének a lengyel függetlenségről szóló felolvasása követett. A rövid szöveget dr. Kapronczay Károly írta, aki sajnos most nem lehetett itt az ünnepségen. A felolvasást követően a Szent Kinga kórus tagjai énekeltek, lengyel népdalokat, templomi, és hazafias dalokat (Rota).

Ezt követte a kőbányai Állomás utcai Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola három tanulója: Mészáros Sonia, Segesdy Gabriella és Garai Anna. A gyerekek fellépése után egy szavalat következett, melyet Csüllöghné Kania Elżbieta adott elő, magyar fordítását pedig Takács Levente mondta el. A vers lengyelről magyarra fordítását Dávid Mária készítette. Az estet Nizałowski Fanni és Dorottya (Passed együttes) hárfamuzsikájának kis koncertje zárta. Az utolsó dalba még a résztvevők is bekapcsolódtak.

Az ünnepséget követően Wygoczki Richárdné Erika, a Kőbányai Lengyel Önkormányzat elnöke megköszönte a vendégeknek és a fellépőknek a részvételt, majd mindenkit egy kis fogadásra invitált.

(X ker. LNÖ)

Święto Niepodległości przy tablicy J. Piłsudskiego

11 listopada tradycyjnie przy tablicy marszałka J. Piłsudskiego w XII dzielnicy Budapesztu na Apor Vilmos tér odbyło się uroczyste składanie wieńców zorganizowane przez PSK. im. J. Bema w Budapeszcie. Uroczystość prowadził prezes PSK im. J. Bema Eugeniusz Korek. Obecny był ambasador RP na Węgrzech Roman Kowalski, rzecznik narodowości polskiej w węgierskim Parlamencie Halina Csúcs Lászlóné, przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego Ewa Rónay wraz z kierownikiem urzędu Balázsem Lapisem, przewodnicząca Stołecznego Samorządu Polskiego dr Dorota Várnai, przedstawiciele SKP. pw. św. Wojciecha, proboszcz Polskiej Parafii Personalnej ks. Krzyszysztof Grzelak, dyrektor Szkoły Polskiej Anna Lang, dyrektor Punku Konsultacyjnego Beata Mondovics, przedstawiciele polskich samorządów poszczególnych dzielnic i licznie przybyli przedstawiciele budapeszteńskiej Polonii. Byli także obecni węgierscy przyjaciele Polaków z XII dzielnicy. Zostały złożone wieńce pod pomnikiem, wieńce złożyli również przedstawiciele węgierskiego samorządu XII dzielnicy. Zabrzmiał polski i węgierski hymn narodowy. Wspomniane zostały zasługi marszałka J. Piłsudskiego w polskiej drodze do wolności. SNP XII dzielnicy zapewnił pomoc węgierskiej policji w organizacji uroczystości oraz miejsce dla wieńców na tablicy.

(red. fot. AJN)

Fotókiállítás és koncert a Lengyel Házban

Kasub és skandináv kápolnák címmel nyílt fotókiállítás a kőbányai Lengyel Házban november 8-án a déli mise után, amelynek imaszándékát a lengyel hazáért ajánlották fel a közelgő ünnep, november 11-e, a lengyel függetlenség napja alkalmából. A kiállítást Waldemar Elwart fotográfus, a Gdański Nemzeti Múzeum képviselője és Renata Kuderska, a varsói Kulturális Minisztérium képviselője nyitották meg.

A rendezvény az Ostańce prósb program keretében valósult meg, amely Lengyelország, Norvégia és Izland különböző szakrális épületeit mutatja be. Lengyel részről a pomerániai út menti kápolnák láthatóak, Kociew, Żuław és Powiśla régiókból, de képviseltetik magukat izlandi farmer templomok és norvég Stavkirke templomok is. A fotók lengyel szerzői többek között Magdalena Ubysz, Aleksandre Wolter, Wlodek Witek, Dariusz Kula, Marek Piosik, Adam Szukała és Tomek Zerek, de izlandi fotográfusok munkáiban is gyönyörködhetünk.

Az Ostańce prósb célja, hogy minél szélesebb körben népszerűsítse ezeket a különleges épületeket. A kezdeményezés 2011-ben indult Megmenteni a nemzeti hagyatékot címmel, a mostani, 2013 és 2016 közötti időszakban minimum 1500 szakrális épületet terveznek bemutatni.

A megnyitót követően fellépett az opolei Urbaniak és barátai (Urbaniak i Przyjaciele) együttes krakkói népviseletben. Sorra játszották és énekelték a legismertebb lengyel népdalokat, a közönség pedig lelkesen velük tartott. A nagy sikert aratott koncerten részt vett dr. Rónayné Sława Ewa, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke, Abrusán Györgyné Jadwiga, az V. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, Molnárné Sagun Zdzisława, az LKK elnöke és természetesen Krzysztof Grzelak atya, valamint számos érdeklődő.

Az eseményt a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete és a Lengyel Perszonális Plébánia szervezte.

Ijjas Anna

Koszorúzás a Piłsudski-emléktáblánál november 11-én

November 11-én 11 órakor koszorúzásra került sor a XII. kerületi Piłsudski-emléktáblánál a budapesti Apor Vilmos téren Lengyelország függetlenségének ünnepe alkalmából. Józef Piłsudski marsall volt a II. Lengyel Köztársaság első államfője. November tizenegyedike a lengyelek számára a legfontosabb ünnep, a nemzeti függetlenség ünnepe, amelyet minden évben megünnepelnek a Piłsudski-emlékműnél, ami Pusztai Ágoston alkotása.

A megemlékezésen, amelyet a Magyarországi Lengyelek Bem József Egyesülete szervezett, részt vett többek között Roman Kowalski, Lengyelország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, Jan Kurdziałek katonai attasé, dr. Rónayné Sława Ewa, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke, dr. Csúcs Lászlóné Halina, a lengyelek parlamenti szószólója, dr. Várnai Dorota, a Fővárosi Lengyel Önkormányzat elnöke és Eugeniusz Korek, a Magyarországi Lengyelek Bem József Egyesületének elnöke. Koszorút helyeztek el – a fent felsoroltakon kívül – a Bem József Egyesület képviseletében Bíróné Hasznos Hanna, Anna Lang, a Lengyel Iskola igazgatója, Nyitrai Zoltán, a XII. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat elnöke és Krzysztof Grzelak atya, a Lengyel Perszonális Plébánia plébánosa.

Zárásként elhangzott a lengyel és a magyar himnusz, majd a résztvevők átsétáltak a XII. kerületi önkormányzat Böszörményi úti épületébe, ahol Natalia Tużnik énekesnő adott rövid, de nagy sikerű koncertet. Elhangzott Georg Friedrich Händel Csordul a könnyem című műve, Fryderyk Chopintől a Smutna rzeka és Dwojak i koniec, valamint a Rozkwitały pąki białych róż és az Ojczyzno ma című szerzemények. Zongorán Horváth Kornél zongoraművész működött közre.

Ijjas Anna

Koncert z okazji Dnia Niepodległości w XII dzielnicy

11 listopada w siedzibie SNP XII dzielnicy odbył się koncert polsko-węgierskiej śpiewaczki Natalii Tużnik, której akompaniował na fortepianie Kornél Horváth. Przybyłych przywitał przewodniczący SNP XII dzielnicy Zoltán Nyitrai. Z przemówieniem wystąpił ambasador RP na Węgrzech Roman Kowalski, który w gorącej przemowie, która wzbudziła aplauz publiczności, naszkicował trudną polską drogę do wolności. Na koncert przybyli: rzecznik narodowości polskiej w węgierskim Parlamencie Halina Csúcs Lászlóné, przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego Ewa Rónay wraz z kierownikiem urzędu Balázsem Lapisem, przewodnicząca Stołecznego Samorządu Polskiego dr Dorota Várnai, przedstawiciele SKP. pw. św. Wojciecha, proboszcz Polskiej Parafii Personalnej ks. Krzysztof Grzelak, dyrektor Szkoły Polskiej Anna Lang, dyrektor Punktu Konsultacyjnego Beata Mondovics, attaché obrony RP płk. Jan Kurdziałek, przedstawiciele polskich samorządów poszczególnych dzielnic i liczni przedstawiciele budapeszteńskiej Polonii. Swoją obecnością koncert zaszczycili także przedstawiciele węgierskiego samorządu XII dzielnicy z wiceprzewodniczącym Jánosem Váczim. Występ młodej utalentowanej śpiewaczki Natalii Tużnik spotkał się z gorącym przyjęciem, artystka wykonała znane utwory operowe, a także polskie pieśni patriotyczne.

red. fot. AJN.

Budapeszt: Obchody Narodowego Święta Niepodległości Polski

15 listopada Stołeczny Samorząd Narodowości Polskiej zaprosił Polonię do Domu Kultury Aranytíz na obchody Narodowego Święta Niepodległości Polski.

Uroczystość rozpoczęły hymny Polski i Węgier, a przewodnicząca SSP dr Dorota Várnai powiedziała: "Spotykamy się dzisiaj w smutnym dniu, dniu żałoby narodowej, ogłoszonej na Węgrzech dla upamiętnienia tragedii, która dotknęła Francję 13 listopada.Jest to tragedia nie tylko Francuzów, ale nas wszystkich, całej Europy. Terroryzm bowiem zagraża wolności całego naszego kontynentu". Następnie minutą ciszy uczczono pamięć o ofiarach paryskiej tragedii.

Po niej przewodnicząca SSP przypomniała historię obchodów święta niepodległości w Polsce, przywitała przybyłych gości, a wśród nich ambasadora RP na Węgrzech Romana Kowalskiego wraz z małżonką, rzecznik narodowości polskiej w ZN Węgier Halinę Csúcs, przewodniczącą Ogólnokrajowego samorządu Polskiego Ewę Rónay, przewodniczącego komisji ds. Narodowościowych, Kościoła i Praw Człowieka V dzielnicy Budapesztu Gábora Szentgyörgyvölgyi, przedstawicieli samorządów polskich i organizacji polonijnych oraz wszystkich Polaków i Węgrów, którzy uroczystość zaszczycili swą obecnością. Poinformowała także, że spotkanie sponsorowali: Samorząd Miasta Stołecznego Budapeszt, Ministerstwo Zasobów Ludzkich, SNP V, VIII i XII dzielnicy Budapesztu oraz Urząd Miasta Krakowa. Ważnym akcentem oficjalnej części święta było wystąpienie ambasadora Romana Kowalskiego, który podkreślił znaczenie niepodległości w obecnej europejskiej rzeczywistości.

Uświetnieniem obchodów było znakomite przedstawienie baletowe w wykonaniu Baletu Dworskiego Cracovia Danza założonego przez Romanę Agnel, tancerkę i choreografa. Balet Dworski Cracovia Danza to jedyny w Polsce profesjonalny zespół tańców dawnych, specjalizujący się w tańcu barokowym i staropolskim. Balet od 2006 roku jest miejską instytucją kultury. Jego repertuar, inspirowany m.in. traktatami mistrzów tańca oraz dawną ikonografią sięga od średniowiecza po XX wiek.

Zespół słynie z niezwykłych spektakli pełnych doskonałych choreografii komponowanych w różnych stylach i technikach, pracowicie wykonanych kostiumów, a także z doskonałej muzyki. Balet bierze udział w wielu prestiżowych wydarzeniach występując m.in. w Teatrze Wielkim - Operze Narodowej w Warszawie, Warszawskiej Operze Kameralnej, a także w polskich filharmoniach. Występuje również poza Polską, przyczyniając się do promocji kraju i Krakowa. Zespół odwiedził

ok. 30 krajów, w tym m.in. Maroko, Francję, Rosję, Niemcy, Chiny, Japonię, Bułgarię, Stany Zjednoczone czy Indie.

Ich widowiska to profesjonalizm, szyk, elegancja i doskonała lekcja historii. Napisano o nich wiele, a o spektaklu „Alla Polacca", z którym zawitali do Budapesztu można przeczytać m. in. "Spektakl Alla Polacca opowiada o

staropolskiej tradycji, czyli o tym, z czego wyrasta polska kultura, i co wciąż kształtuje naszą tożsamość. Niektóre z prezentowanych w przedstawieniu zwyczajów i rytuałów są już tylko historią, wiele z nich jednak, choć w nieco zmienionej postaci, wciąż towarzyszy Polakom w przełomowych momentach ich życia. Przedstawienie ukazuje piękno staropolskiej kultury, która od setek lat zachwyca i inspiruje największych twórców europejskich. Poprzez formy tańców od XVII do XIX wieku przedstawienie ukazuje staropolską obyczajowość, zarówno tę szlachecką, jak i ludową, a także ich wzajemne wpływy i inspiracje. Polonez, mazur, kujawiak, oberek i krakowiak, czyli pięć polskich tańców narodowych tańczone były w wiejskich chatach, szlacheckich dworach, a także na scenach i salonach całej Europy. Dlatego właśnie oberek, mazur czy kujawiak pojawiają się, choć oczywiście w nieco innych formach, w obydwu częściach przedstawienia: W szlacheckim dworku i Na ludowo. Obok tańców narodowych w spektaklu pokazane są też inne formy, jak wesoły, uroczysty, bergamoszka czy polka. Alla polacca poza układami choreograficznymi przedstawia również najróżniejsze staropolskie zabawy, zwyczaje, rytuały, a nawet legendy (przybycie diabła, którego przegonić jest w stanie tylko legendarny alchemik - przybywający na grzbiecie koguta - Jan Twardowski). Druga część przedstawienia Na ludowo, ukazywała obrzędy związane z letnim przesileniem i zaślubinami."

Wieczór był niezwykle udany i nie pozostaje nic innego, jak tylko pogratulować organizatorom doskonałego pomysłu i wielkiego sukcesu.

(red.) fot AJN.

Bemowskie przedszkolaki świętują 11 listopada

Polonijne dzieci uczęszczające co sobotę do PSK. im. J. Bema również włączyły się we wspólne świętowanie Dnia Niepodległości. Razem z opiekunkami i pod czujnym okiem pani Olgi Bloch dzieci zrobiły wspólnie piękną patriotyczną „instalację artystyczną" – polskiego biało-czerwonego orła. Ubrały go w misternie wycięte z papieru białe piórka, żeby nie zmarzł w listopadowe wietrzne dni, jak powiedział jeden z przedszkolaków. Opiekunki przybliżyły dzieciom tradycję świętowania Dnia Niepodległości, a dzięki wspólnym zajęciom plastycznym ta niełatwa przecież wiedza historyczna z pewnością zostanie lepiej zapamiętana.

red. fot. O. Bloch

A lengyel függetlenség ünnepe a Krosnoi Járásban

2015. november 11-én, a Miejsce Piastowéban lévő Szent Mihály Arkangyal Szanktuáriumnál tartották a járási megemlékezést. Budapest Főváros XVII. kerület Rákosmente koszorúját Fohsz Tivadar alpolgármester, Buskó András, a lengyel nemzetiségi önkormányzat elnöke és Olejnik Marek képviselő helyezték el a Lengyelországot jelképező emlékműnél.

inf. BA.

Eger: Narodowe Święto Niepodległości

Polonia egerska upamiętniła rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę. Uroczystość zorganizował Samorząd Polski w Egerze oraz Egerski Klub Polonia. Gości powitała Jadwiga Floriańska, przewodnicząca Samorządu Polskiego w Egerze, która przypomniała, jak ważną datę stanowi 11 listopada w historii Polski. Następnie wystąpił Ödön Rittenbacher, który podkreślił między innymi znaczenie pomocy Węgier w 1920 roku. W uroczystości wziął udział konsul RP w Budapeszcie - Andrzej Kalinowski.

Po części oficjalnej wystąpił Zespół Pieśni i Tańca „Krakowiacy" z Krakowa. Wieczór zakończyła degustacja potraw polskich przygotowanych przez kucharzy z Nowego Sącza. Uczestnicy mogli wygrać na loterii książki o historii Polski oraz kontaktach polsko – węgierskich.

SNP w Egerze, fot. Szilvás István

Fekete Madonna a küngösi Szent Kinga templomban

A częstochowai Fekete Madonna, (Czarna Madonna vagy Matka Boska Częstochowska lengyelül) ikon másolatát kapta a küngösi Szent Kinga templom. 2015. november 15-én, a Budapest Főváros XVII. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat a Fekete Madonna ikon másolatát adományozta a küngösi templomnak.

inf BA.

Derenk: Święto Zmarłych

2 listopada w Zaduszki członkowie Samorządu Narodowości Polskiej z Szögliget – miejscowości położonej najbliżej Derenku – odwiedzili tamtejszy cmentarz, aby wyrazić pamięć o spoczywających tam blisko 2 tysiącach dawnych Drenczan. Na tablicy znajdującej się przy wejściu na ten najstarszy polski cmentarz na Węgrzech powiesili symboliczny wieniec.

red. fot. G. Bubenkó

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI!

W dniu 29 października br. Attaché Wojskowi akredytowani w Budapeszcie oraz przedstawiciele placówek dyplomatycznych składali wieńce na wojskowych cmentarzach w Budapeszcie i okolicy, gdzie spoczywają żołnierze różnych armii polegli i zmarli w okresie I i II wojny światowej na terytorium Węgier. W imieniu Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Budapeszcie wieńce na kwaterze polskich żołnierzy – uchodźców na cmentarzu Rákoskeresztur oraz na cmentarzu alianckich lotników w m. Solymár k/Budapesztu, gdzie spoczywają również polscy lotnicy, którzy zginęli nad terytorium Węgier, złożył Konsul RP w Budapeszcie, Pan Andrzej Kalinowski.

inf. AK. fot. Singer Éva

Október 23-i programok Miskolcon

A nemzeti ünnep alkalmából október 23-án, délelőtt került sor a városi program keretében a Romek-emlékoszlop előtti tisztelgésre. A Himnusz után a 10. sz. Petőfi Sándor Általános Iskola és a Rónai Ferenc Tagiskola diákjai adtak műsort. A Miskolci Lengyel Önkormányzat nevében Fekete Gábor lengyel nemzetiségi képviselő, Bárcziné Sowa Halina és Hegyi-Kéri Ágnes koszorúzott. Elhelyezte még a megemlékezés virágait a Városi Önkormányzat, a Miskolci Egyetem, az Általános Iskola tanárai és diákjai, valamint több civil szervezet. A központi ünnepségre délután a Hősök terén került sor, ahonnan a résztvevők a Miskolci Nemzeti Színházba vonultak. A díszelőadás főleg az akkori Miskolci eseményeket elevenítette fel filmbejátszásokkal és elő jelenetekkel. Lengyel Önkormányzatunk négy meghívót kapott a rendezvényre a polgármester úrtól.

Fekete Dénes

Budapeszt: spotkanie na polskiej kwaterze cmentarza Rákoskeresztúr

1 listopada obchodzimy Dzień Wszystkich Świętych. W krajach katolickich zwyczajowo odwiedzamy rodzinne groby, to czas zadumy związany ze wspominaniem zmarłych. Mogiły naszych najbliższych zazwyczaj pozostały w Kraju, ale polonijną tradycją jest spotkanie na polskiej kwaterze peszteńskiego cmentarza Rákoskeresztúr. Miejscu, gdzie dłutem kamieniarza pisana jest historia tutejszej Polonii. Tak było i tym razem. Proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Krzysztof Grzelak SChr. w asyście ks. prałata dr. Grzegorza Bielaszki radcy Nuncjatury Apostolskiej w Budapeszcie sprawował mszę świętą, w której uczestniczyli m.in. przedstawiciele Ambasady Polskiej w Budapeszcie z ambasadorem Romanem Kowalskim na czele, obecna była rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier dr Halina Csúcs Lászlóné, przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech Ewa Rónay, przewodnicząca Stołecznego Samorządu Polskiego w Budapeszcie dr Dorota Várnai, reprezentowane były dwa największe stowarzyszenia polonijne: PSK im. J.Bema i SKP p.w. św. Wojciecha oraz Polonia. Przy krzyżu w centralnym punkcie kwatery złożono wieńce. Na wszystkich grobach zapalono znicze. Ziemia węgierska kryje prochy wielu tysięcy Polaków. Polskie groby rozsiane są po całym kraju i tak naprawdę chyba nikt nie potrafi ich zliczyć. Budapeszt, Solymár, Budakeszi, Eger, Győr, Sárvár, Vasvár, Isaszeg, Derenk i wiele innych, myślę, że nie ma takiego cmentarza w tym kraju, gdzie nie byłoby mogiły, na której widnieją polskie nazwiska. Najwięcej polskich grobów pozostało po II wojnie światowej.

b. fot. B.Pál

Dzień Wszystkich Świętych w Győr i Püski

Przedstawiciele Polonii z Győr - Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. Jana III Sobieskiego - złożyli 31 października kwiaty na tamtejszym cmentarzu upamiętniając spoczywających tam Polaków – uchodźców wojskowych i cywilnych. Następnego dnia odwiedzili miejscowość Püski, gdzie znajdował się obóz dla internowanych i tam również pod krzyżem złożyli kwiaty i zapalili znicze.

red. fot. A. Németh

Wspomnienie w Újpeszcie

Zawsze w dniu święta narodowego Węgier z okazji 23 października idziemy zapalić znicze i położyć kwiaty pod tablicę pamiątkową ku czci tych, którzy zginęli podczas Rewolucji. Wśród nich był László Frącz – obywatel polski, krewny naszej rodziny polonijnej - Wermesów. Poza tym pamiętamy o naszym uczniu, Jurku Dobrań, który nagle zmarł w 2006r mając tylko 19 lat. 25 października w siedzibie SNP w Újpeszcie odprawiona została msza święta w intencji członków chóru św. Kingi. Ksiądz proboszcz K. Grzelak SChr. wspomniał też tych, którzy odeszli od nas na zawsze tj. Basię Kovács, Marysię Bodócs i Marysię Pál. Cześć ich pamięci.

Asia Priszler

Segedyn: premiera Katyńskiego Requiem

8 listopada na trzy dni przed Narodowym Świętem Niepodległości Polski do katedry segedyńskiej p.w. Najświętszej Maryi Panny (Dóm Templom) ambasador Polski na Węgrzech Roman Kowalski, Biskup diecezji segedyńsko-csanádzkiej ks. László Kiss-Rigó, Konsul Honorowy RP w Segedynie Karol Biernacki i dyrektor Teatru Narodowego w Segedynie Sándor Gyüdi zaprosili węgierskie elity polityczne i intelektualne - wśród nich obecna była m.in. rzecznik narodowości polskiej w ZN Węgier dr Halina Csúcs Lászlóné, proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Krzysztof Grzelak SChr., przewodnicząca Stołecznego Samorządu Polskiego w Budapeszcie dr Dorota Várnai, miejscowa Polonia i wierni - na uroczystą premierę utworu „Requiem Katyńskie" László Királya w wykonaniu Segedyńskiej Orkiestry Symfonicznej p/d Sándora Gyüdi.

Premierę poprzedziła uroczystość przy znajdującym się na placu katedralnym Krzyżu Katyńskim oraz sprawowana w katedrze msza święta, a całość zakończyło przyjęcie wydane w Pałacu Biskupim przez ambasadora Romana Kowalskiego i Konsula Honorowego Karola Biernackiego wraz z ich małżonkami z okazji Narodowego Święta Niepodległości Polski.

Kościół Wotywny (Dóm Templom) - stanowi symbol Segedyna. Jak głosi legenda miejska, po wielkiej powodzi ocaleli mieszkańcy miasta przyrzekli ufundować wielką świątynię, która stanowić miała formę podziękowania za zachowanie ich przez Boga przy życiu. Ta budowla sakralna pochodząca z początków XX wieku to katedra pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny. Wśród miejscowych znana jest także jako Kościół Wotywny. Ta wyjątkowo piękna budowla to główna świątynia diecezji szegedsko-csanádzkiej i jest czwartym pod względem wielkości kościołem na Węgrzech. Znajdują się w niej prawdopodobnie największe organy w Europie, składające się z 10180 piszczałek.

red.

Lengyel-bolgár közös kiállítás

Mazurka és Racsenica (Mazurek i Raczenica) címmel nyílt kiállítás november 4-én este fél hatkor a Magyarországi Lengyelség Múzeumában. A címadó mazurka a legnépszerűbb lengyel, a racsenica pedig a legnépszerűbb bolgár tánc. A kiállítás a Magyarországi Lengyel Alkotói Fórum és a Bolgár Kulturális Fórum közreműködésével jött létre, és a hazánkban élő bolgár és lengyel képzőművészek alkotásait mutatja be.Ez a kiállítás negyedik abban a sorozatban, amelyet a Lengyelség Múzeuma indított el 2012-ben, más nemzetiségek képzőművészeinek meghívásával. A Magyarországi Lengyel Alkotói Fórum képzőművészeivel közösen először a magyarországi német képzőművészek (a VUdAK tagjai) léptek fel. A sor egy évvel később a romákkal, 2014-ben pedig a horvátokkal gazdagodott tovább.

A megnyitón a megjelenteket köszöntötte Konrad Sutarski író, költő, a Múzeum régi és ideiglenesen új igazgatója, aki felszólalásában egy nemzetiségi képzőművészeti album létrehozását szorgalmazta. A nemzetiségek közti párbeszéd fontosságát hangsúlyozta megnyitó beszédében Roman Kowalski, Lengyelország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete is. Ő Bisserka Benishevával, a Bolgár Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövetével közösen nyitotta meg a kiállítást. A beszédek előtt és után fellépett Kertész Szilvia énekesnő. A megnyitó ünnepség végén egy különleges aktus következett: Fekete Géza szobrászművész a Bem József tábornokot ábrázoló mellszobrát a Bem József Lengyel Kulturális Egyesületnek adományozta. A művész az alkotást eredetileg a Múzeumnak szándékozta átadni, de a lengyel szellemi egység további erősítése céljából a Múzeum az alkotóval egyetértésben a tulajdonlási jogot az Egyesületnek engedte át. A népes közönség soraiban számos érdeklődő és barát között jelen volt dr. Rónayné Słaba Ewa – az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke és Varga Szimeon – a bolgár parlamenti szószóló. A remekül összeállított tárlaton nemcsak festmények, hanem fémből készült alkotások, textilmunkák és ékszerek is láthatóak, a tárlatról és a művészekről pedig a Múzeum által kiadott bolgár, magyar és lengyel nyelvű színes katalógus ad részletes leírást. A kiállítás magas színvonala Trojan Márta – lengyel és Milena Vladimirova – bolgár kurátor (s egyben a Bolgár Kulturális Fórum vezetőjének) munkáját dicséri. A kiállítás 2016. január 15-ig látogatható.

Ijjas Anna

Lengyel szakos egyetemisták Derenken

Október 13-án a Fővárosi Lengyel Önkormányzat, valamint a Bem Egyesület szervezésében derenki tanulmányúton vettek részt az Eötvös Loránd Tudományegyetem lengyel szakos és lengyel nemzetiségi tanári szakos hallgatói. Szögligeten a csoport az LKK szögligeti részlegének vezetőjével, Mihalik Imrével találkozott, aki végigkalauzolta a diákokat és tanáraikat a szögligeti és derenki lengyel emlékhelyeken. Mihalik Imre nagy szakértelemmel és érdekesen beszélt Derenk történelméről, a derenkiek mindennapi életéről, a múltról és a jelen magyar-lengyel kapcsolatairól. Megmutatta a volt falut, azokat a helyeket, ahol álltak a házak, a kápolnát, a temetőt, a Szögligeti–Derenki Tájházat. Felhívta a fiatalok figyelmét az önazonosság megtartásának fontosságára és arra, milyen könnyen lehet szétzilálni egy közösséget, ahogy ezt Horthy Miklós tette a derenkiekkel. A derenki történelmi órának második felvonásaként, a magyarországi lengyel szakos egyetemi hallgatók ellátogatnak Białka Tatrzańskába, oda, ahonnan a derenkiek Magyarországra kerültek.

A derenki múlt megismertetése a fiatalokkal nagyon fontos feladat, hiszen Derenk a magyarországi lengyel nemzetiség alapja.

Studenci polonistyki w Derenku

13 października Stołeczny Samorząd Polski wraz z Polskim Stowarzyszeniem Kulturalnym im. Józefa Bema zorganizował wyjazd edukacyjny do Derenku i jego okolic dla studentów filologii polskiej oraz kierunku polski nauczyciel narodowości, a także wykładowców Katedry Filologii Polskiej Uniwersytetu im. Loránda Eötvösa w Budapeszcie. W Szögliget grupa spotkała się z Imre Mihalikiem, kierownikiem oddziału Polskiego Ośrodka Kulturalno-Oświatowego w Szögliget, który cały dzień poświęcił studentom, aby pokazać im ruiny dawnej polskiej wsi na Węgrzech – Derenku, a także zapoznać ich z historią tej ważnej – choć już nieistniejącej – wyspy polskości na Węgrzech. Studenci, którzy w przyszłości będą wychowywali dalsze pokolenia Polaków w tym kraju, będą nauczycielami polskich szkół, z ogromnym zainteresowaniem przysłuchiwali się historiom opowiadanym w niezwykle poruszający sposób przez pana Mihalika. Po długiej, siedmiokilometrowej wędrówce dotarli na polany, gdzie niegdyś żyli i pracowali górale, przybyli tu z Polski w 1717 roku. Obejrzeli miejsca i pozostałości po domostwach, oznaczone tablicami, odnowiony budynek szkolny, a także kapliczkę derenkowską. Odwiedzili również cmentarz, gdzie szczególnie dotknął ich powiew dawnych czasów, a w Szögliget zwiedzili Dom Regionalny Szögliget – Derenk. Uczestnicy wyjazdu zwrócili uwagę na to, jak ważna jest dbałość o zachowanie tożsamości, i jak łatwo przychodzi politykom rozbijanie grup narodowych, tak, jak stało się to w 1943 roku z potomkami przybyłych tu w XVIII wieku polskich górali.

APOLKA

fot. A. Migacz

Emléktáblát avattak a Varsói Felkelés emlékére

Egy, a varsói Kis Felkelőt ábrázoló emléktábla avatására került sor október 21-én délután két órakor a budapesti VIII. kerületi Corvin közben az Országos Lengyel Önkormányzat, a Józsefvárosi Önkormányzat és a Bethlen Gábor Alapítvány támogatásával. Az ünnepség a lengyel, majd a magyar himnusszal kezdődött. Ezek után Kondor Katalin, a Magyar Rádió egykori elnöke beszélt arról, hogy az emléktábla két fontos történelmi eseménynek, a lengyel-magyar barátság két, kevéssé ismert próbatételének állít emléket: az 1944-es varsói felkelésnek és az 1956-os magyar októbernek. Hangsúlyozta, hogy a tábla a pesti srác emlékművének közelében található, hiszen mindkét harcban gyerekek is részt vettek. Majd dr. Sára Botond, Józsefváros alpolgármestere szólalt fel. Józsefváros büszke rá, hogy ezen a szimbolikus helyen állítottak emléket a lengyel-magyar barátságnak. A múlt már sokszor bebizonyította, hogy az egymás mellett történő kiállás, az összetartás kivételes erőt ad a bajban lévő félnek. Ez történt az 1944-es varsói felkelés és az 1956-os magyar szabadságharc idején, amikor a szolidaritás mindkét nemzetnek kitartást adott a harcokban – fogalmazott. A jelenben is fontos az összetartás, nemcsak a múltban. Magyarország és Lengyelország barátsága, a Visegrádi Négyek együttműködése ma példát mutat Európának – mondta. Kiemelte, hogy az emléktábla a két nemzet totalitarizmus elleni harca során elesett gyermekeinek állít emléket.

Michał Andrukonis követségi tanácsos olvasta fel Roman Kowalski, Lengyelország rendkívüli és meghatalmazott nagykövetének sorait. A lengyel és a magyar történelem túlságosan hasonlít egymáshoz. Ez a tábla a lengyelek és magyarok sorsközösségének és a történelmi emlékezet helyreállításának állít emléket – állt többek között a levélben. Wittner Mária, egykori '56-os felkelő 1956-ot a lengyel forradalom folytatásának nevezte. Megemlítette a Mansfeld Péterről elnevezett utcát Poznańban és elmondta, hogy a varsói Kis Felkelő szobra szamizdatként keringett Lengyelországban, míg a Varsóban található szobor avatására 1984-ben került sor. Ez a szobor adta az ötletet annak idején Pongrácz Gergelynek a pesti srác alakjához, amely ma a Corvin közben áll. A varsói kis felkelő mindössze 14 éves volt.

Szalay Attila, nyugállományú diplomata, a Bethlen Gábor Alapítvány kurátora beszélt a lengyel-magyar közös határról, a lengyel és magyar ember összetartásáról. Megemlítette, hogy annak idején Teleki Pál nem engedte meg Lengyelország megtámadását. Beszélt a lengyel menekültek beengedéséről és befogadásáról a második világháborúban, a varsói felkelés keleti frontján állomásozó magyar egységekről, melyek nem voltak hajlandóak fegyvert fogni a lengyelek ellen. Viselkedésüket az emlékezet számon tartja, emléktáblákat avatnak a tiszteletükre, az elesettek sírjait gondozzák – fogalmazott. Elmondta, hogy az 1956-ban Magyarországra érkezett lengyel adományok értéke kétszerese volt annak, amit hazánk a világ többi országától együttesen kapott. Az ünnepségen, amelyen a budapesti polónia színe-java megjelent, koszorút helyezett el az emléktáblánál többek között dr. Csúcs Lászlóné Halina, a lengyelek parlamenti szószólója, Eugeniusz Korek, a Magyarországi Lengyelek Bem József Egyesületének elnöke, az Országos Lengyel Önkormányzat képviseletében Lapis Balázs hivatalvezető és Sobołtyński Róbertné alelnök, Nagyné Trzcinska Renata, a VIII.kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat elnöke. Virágot helyezett el többek között Konrad Sutarski író, költő és Molnárné Sagun Zdzisława, a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesületének elnöke.

További támogatók: a Balaton Akadémia, az Eötvös József Kollégium Baráti Köre, a HITEL, a Magyar Örökség és Európa Egyesület, a Mika Sándor Egyesület, a Nagy Gáspár Alapítvány, a Százak Tanácsa és a Magyar Írószövetség.

Ijjas Anna

Lengyel irodalmi művek Dunaújvárosban

Kortárs lengyel írók és költők műveiből tartott irodalmi estet Nem történik semmi kétszer címmel Troján Tünde művésznő a József Attila Könyvtárban október 20-án. A családias hangulatú felolvasást a könyvtár és a Dunaújvárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat közösen szervezte. Troján Tünde fontosnak tartja a lengyel irodalom népszerűsítését, hiszen igen értékes, érzelemdús és nagyon izgalmas írók-költők alkottak ezen a nyelven. A feledhetetlen esten többek között Szymborska, Miłosz, Mrożek, Karol Wojtyła, Herbert gyöngyszemeit hallhatták az érdeklődök.

Ewa Modrzejewska

Budapeszt: Pokoloruj

11 października w budapeszteńskim Centrum Kultury i rozrywki Bálna z inicjatywy organizacji cywilnych odbył się Dzień rodzinny „Pokoloruj!". W sali koncertowej spotkały się dzieci i ich rodzice, należący do trzynastu żyjących w Budapeszcie mniejszości narodowych. Honorowym patronem Dnia rodzinnego był minister zasobów ludzkich Zoltán Balog oraz prezydent Budapesztu István Tarlós. Celem programu była integracja dzieci mniejszościowych i węgierskich, nawiązywanie przyjaźni, a także przedstawienie swojej kultury. Program, trwający od 10.30 do 16.00 był niezwykle bogaty – dzieci bawiły się, grały, rysowały, a także oglądały program artystyczny odbywający się na scenie. W programie każda z mniejszości narodowych przedstawiła swoje osiągnięcia i pokazywała, co jej mali i młodzi przedstawiciele potrafią. Polską część budapeszteńskiego Dnia rodzinnego zorganizował Stołeczny Samorząd Polski wraz z Samorządem Narodowości Polskiej XIII dzielnicy Budapesztu. Na scenie wystąpiły uczennice szkół polskich w Budapeszcie: Zosia Bedyńska – uczennica szóstej klasy Szkoły Polskiej na Węgrzech oraz Polskiego Punktu Konsultacyjnego przy Ambasadzie Polskiej w Budapeszcie, która pięknie zaśpiewała piosenkę „Góralko Halko", Jagoda Kiss – uczennica drugiej klasy Polskiego Punktu Konsultacyjnego przy Ambasadzie Polskiej w Budapeszcie, która równie pięknie recytowała wiersz Juliana Tuwima „Spóźniony słowik", a także starsza młodzież – duet „Polana", a swoje rysunki, które bardzo podobały się wszystkim oglądającym je dzieciom, przedstawiła Ewelina Antoniuk, uczennica Szkoły Polskiej na Węgrzech.

APOLKA

Dzień Sportu w Újpeszcie

3 października 2015r. w Gimnazjum Bródy I w Újpeszcie odbył się Dzień Sportu. Obok polskiej drużyny w piłkę nożną grali zawodnicy narodowości niemieckiej i słowackiej. Po ciekawych grach i emocjach Puchar wywalczyła drużyna polska. Uczestnicy mogli wziąć udział w wielu dyscyplinach. Było to m. in.: bieg na 100 m, ping-pong, bieg z przeszkodami. Nie mogliśmy narzekać na brak emocji, a wszyscy po wręczeniu medali i nagród zasłużyli na smaczny obiad.

Zawody trwające od godz.10.00 aż do 16.00 upłynęły w prawdziwie sportowej atmosferze. Wzięło w nich udział dużo naszych rodzin polonijnych. Organizatorami, jak co roku był SNP, SNS i SNN z Újpesztu.

György Priszler

Budapeszt: Przywracanie kodu pamięci

21 października na jednej ze ścian kamienicy w peszteńskim zaułku Corvina -miejscu mającym szczególne znaczenie w historii Węgier, bo to tu w 1956 roku rozgrywały się znaczące walki, niedaleko od pomnika małego powstańca węgierskiego, z inicjatywy Fundacji Gábora Bethlena, a w szczególności Attili Szalaiego - spadkobiercy i wykonawcy pomysłu Gergelya Pongrátza - ówczesnego dowódcy powstańczego z zaułku Corvina - odbyło się odsłonięcie niecodziennej tablicy - tablicy pamięci polsko-węgierskiej - pamięci o węgierskim 1956 roku i polskim 1944. W czarnym granicie w językach polskim i węgierskim wyryto słowa: "Za sprawą tej tablicy mogą sobie podać ręce młodzi powstańcy z Warszawy i Budapesztu, którzy chwycili za broń by podjąć walkę z dwoma największymi totalitaryzmami XX wieku, brunatnym i czerwonym. W 1944 roku wycofane z frontu wschodniego pod stolicą Polski oddziały węgierskie odmówiły wystąpienia wobec powstańcom, co więcej, przekazały im broń, ubrania i żywność, ranni zostali przyjęci do węgierskich szpitali polowych. Wielu z nich przeszło na stronę powstańców. W 1956 z najszybszą i największą pomocą humanitarną dla Węgier pospieszyła Polska i opaski Straży Narodowej nosili studiujący w Budapeszcie młodzi Polacy. Wieczna chwała ich pamięci! 2015 - Fundacja im. Gábora Bethlena, Fundacja Peszteńskich Chłopców, Samorząd VIII Dzielnicy Budapesztu, Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech". Tablicę autorstwa węgierskiego artysty rzeźbiarza Norberta Buriána zdobi symboliczny zarys pomnika małego Powstańca Warszawy.

W nadzwyczaj podniosłej uroczystości udział wzięli przedstawiciele elit politycznych i intelektualnych Budapesztu, węgierskich organizacji społecznych piastujących tradycje 1956 roku, licznie przybyła Polonia z rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier dr Haliną Csúcs Lászlóné, prezesem PSK im. J. Bema na Węgrzech Eugeniuszem Korkiem i prezesem SKP p.w. św. Wojciecha Moniką Molnárné Sagun na czele, reprezentowane były samorządy narodowości polskiej: OSP, SSP i SNP VIII dzielnicy. Władze VIII dzielnicy reprezentował wiceburmistrz dr Sára Botond Attila, obecna była Mária Wittner - uczestniczka Powstania 1956 roku, z historią i przesłaniem tablicy zapoznał zebranych Attila Szalai, a list ambasadora RP Romana Kowalskiego odczytał chargé d'affaires Michał Andrukonis, który m.in. powiedział: "Po kilkudziesięciu powojennych latach dość nienaturalnej i odgórnie narzuconej formy tak zwanej przyjaźni narodów, przy jednoczesnej dość szczególnej reinterpretacji naszych historii mamy dzisiaj wiele do nadrobienia. Przywrócenie właściwego "kodu pamięci", jak zwykliśmy często ten proces nazywać w Polsce, stało się niezwykle ważnym zadaniem, a jego kluczowym elementem jest przywrócenie pamięci i o najważniejszych dla nas wydarzeniach, i przede wszystkim tych, którzy odeszli w zapomnieniu, choć dla naszej wolności oddali to, co najcenniejsze - własne, często jakże młode życie. Dzisiejsza uroczystość jest nie tylko pięknym nawiązaniem do wspomnianego podobieństwa losów Polaków i Węgrów, nie tylko przypomnieniem dwóch niezwykle ważnych momentów naszej historii, ale też elementem przywracania właściwej pamięci i symbolicznym raz jeszcze podziękowaniem dla naszych bohaterów. Bardzo dziękujemy inicjatorom tej pięknej tablicy. Jesteśmy dumni z tego, że nasi węgierscy Przyjaciele w sposób tak szczególny odnoszą się do ważnych dla Polaków spraw."

Po odsłonięciu tablicy odbyła się uroczystość składania wieńców, w imieniu Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego wieniec złożyli: wiceprzewodnicząca OSP Małgorzata Soboltyński i dyrektor Biura Urzędu OSP Balázs Lapis, a całość dopełniły pieśni w wykonaniu znakomitego węgierskiego barda poezji śpiewanej, laureata nagrody Kossutha, Béli Tolcsvayego, a także rozbrzmiewał Hymn w niebywale pięknym wykonaniu Angeliki Korszyńskiej - Górny. Uroczystość moderowała była prezes "Magyar Rádió" Katalin Kondor.

Tablica odsłonięta w symbolicznym czasie - niemal w przeddzień rocznicy wybuchu na Węgrzech Powstania 1956, jest bez wątpienia ważnym etapem przywracania właściwego kodu polsko-węgierskiej pamięci.

b.

Wybory do Sejmu i Senatu RP

25 października w Budapeszcie w jedynym na Węgrzech lokalu wyborczym w obwodzie o numerze 206 obywatele polscy mieli prawo oddać swój głos w wyborach parlamentarnych. 642 osoby zgłosiły chęć udziału w wyborach, a komisja, zarówno w przypadku wyborów do Sejmu, jak i Senatu, wydała 591 kart do głosowania, z czego 589 głosów było ważnych i 2 głosy były nieważne. Budapeszteńscy wyborcy w przypadku Sejmu najwięcej głosów, bo 181 oddali na listę nr 2 (Platforma Obywatelska), na drugim miejscu znalazła się lista nr1 (PiS), która otrzymała 129 głosów. Do Senatu najwięcej, bo 320 głosów uzyskała Barbara Borys-Damięcka, przed Anną Marią Anders (PiS), na którą głosowało 116 osób. Jeśli chodzi o głosy Polonii na świecie: wygrało PiS uzyskując 33,61 proc. głosów, za PO z 18,59 proc. Trzeci był komitet Kukiz'15, uzyskując 15,31 proc. Kolejne miejsca zajęła KORWiN z 12,54 proc., Nowoczesna.pl z 9,19 proc., jak podała Państwowa Komisja Wyborcza. W obwodach utworzonych w polskich placówkach dyplomatycznych na świecie głosowało 174 805 Polaków. Frekwencja na świecie wynosiła 87,64 proc. Wszystkich uprawnionych do głosowania obywateli polskich na całym świecie było ponad 30 mln; głos można było oddać w ponad 27 tys. lokali wyborczych. Zwyciężyło Prawo i Sprawiedliwość zdobywając 37,58 proc. poparcia. Drugie miejsce zajmuje Platforma Obywatelska, na którą głosowało 24,09 proc. wyborców, na trzecim miejscu plasuje się Kukiz'15 z 8,81 proc. poparcia. Do Sejmu wchodzą także Nowoczesna i PSL. Swojej reprezentacji w niższej izbie parlamentu nie będą miały Zjednoczona Lewica, partia KORWiN i partia Razem. Frekwencja w Polsce wynosiła niemal 51 proc.

b.

Wspólne zabawy przedszkolaków

17 października 2015r. milusińscy narodowości polskiej, słowackiej, niemieckiej spotkali się w węgierskim przedszkolu na osiedlu Káposztasmegyer. Dyrektorką przedszkola PARK jest pani Erzike Majzikné. Nasze dzieci były przywiezione do przedszkola autokarem z pl. Bohaterów i odwiezione, by każda rodzina miała łatwy dojazd. Przedszkole zrobiło na nas miłe wrażenie. Pani dyrektor powitała nas ciepło i poczęstowała słodyczami i napojami. W dużym holu wszystkie dzieci mogły się wspólnie zabawić. Dzieci narodowości słowackiej zatańczyły polkę, a nasze zaprosiły wszystkie do wspólnej zabawy. Na początek „Jedzie pociąg z daleka". Był maszynista, konduktor i mnóstwo pasażerów. O dekoracje do zabawy postarała się Olga Bloch, a całą zabawę poprowadziła Małgosia. Ta zabawa bardzo się wszystkim podobała, bo pociąg jechał po całym przedszkolu i, jak oceniła pani dyrektor, nie musiała dzieciom pokazywać przedszkola. Zabawa „My jesteśmy krasnoludki…" pozostanie dzieciom w pamięci, bo rodzice prosili, aby jej nauczyć. Na nudę nie było czasu, bo potem panie z przedszkola PARK zaprosiły dzieciaki na warsztaty. Były tam kapelusze, korale… no i wszystko, co można zrobić z darów jesieni. Dzieci z żalem opuszczały przedszkole, ale pani dyrektor zaprosiła je już na następny rok.

W imieniu SNP w Újpeszcie dzieciom, rodzicom i paniom podziękowała Asia Priszler. Integracja naszych pociech, bo były dzieci z przedszkola działającego przy Stowarzyszeniu Bema i św. Wojciecha, jest bardzo potrzebna w myśl polskiego przysłowia: czym skorupka za młodu…

Asia Priszler

Tóni a kéken, koltak falván, Derenken

Puskás Antal (Tóni) látássérült, élete nagy álma volt az Országos Kéktúra teljesítése. Közel 60 nap alatt 1200 km-t kellett megtennie a Magyar Természetjáró Szövetség támogatásával. Móré Istvántól, a Bódvapress önkéntesétől érkezett felkérés a Szádvárért Baráti Körhöz, hogy a térséghez kötődő szervezetek tagjai színesítsék ismereteikkel, kíséretükkel a Kéktúra Szögliget–Szádvár–Derenk szakaszán áthaladó Tónit.

Azonnal jeleztük, hogy csatlakozni kívánunk. Jómagam a Szádvárért Baráti Kör tiszteletbeli tagjaként, a Szögligeti Lengyel Önkormányzat elnökeként és mint derenki leszármazott is érintve vagyok Derenk lengyel vonatkozású történetében, ezért Derenk szomorúan szép legendájának ismertetését szívesen vállaltam. Tóniék az 50. napon érkeztek Derenkre.

Idézet a turistamagazinból (http://www.turis-tamagazin.hu/) "A hucul ménes már a mezőn legelt, amikor átgyalogolt köztük a csapat. Sokat időztek a lovaknál, mert nagyon szép a látvány. Ezután Szelcepuszta felé vették az irányt, ahol megpihentek. A következő állomás Derenk, a romfalu volt. Itt jött az első meglepetés, amit Móré István szervezett le. A Szádvárért Baráti Kör vezetősége várta a társaságot. Bubenkó Gábor nagyon szép előadást tartott az elnéptelenedett faluról és a Magyarországon élő lengyelek történetéről. Szívmelengető volt látni és hallani, ahogy vigyáznak a múltjuk emlékeire, valamint óvják a természeti értékeiket és a várat. Ebben dr. Kovács Lajos és dr. Császár Ida is segíti a munkájukat."

Bubenkó Gábor

QUO VADIS LENGYELORSZÁG? DOKĄD ZMIERZASZ, POLSKO?

Pod takim hasłem Samorząd Narodowości Polskiej w Veszprém zorganizował 27 października bieżącego roku forum dyskusyjne, poświęcone analizie powyborczej sytuacji w Polsce.

Charakterystyki obecnych tendencji w polityce naszego kraju dokonali wybitni goście zaproszeni na tę okazję: ambasador Rzeczypospolitej Polskiej pan Roman Kowalski, historyk i politolog, ekspert do spraw historii powojennej Polski i krajów Europy Środkowej Miklós Mitrovits oraz Gábor Lagzi, historyk, adiunkt Instytutu Nauk Społecznych i Studiów Międzynarodowych Universytetu Pannon w Veszprém.

Spotkanie otworzyła i prezentacji gości dokonała przewodnicząca Samorządu: Hanna Kövesdi, zebranych przywitał prezydent Miasta Veszprém Gyula Porga, wprowadzenia do tematu dokonał ambasador Roman Kowalski.

W swoim wystąpieniu Prezydent Miasta Veszprém - Gyula Porga wyraził radość z tego, że Samorząd Narodowości Polskiej jest bardzo aktywnie obecny w życiu miasta i oprócz programów kulturalnych organizuje również takie, które aktualizują wiedzę mieszkańców Veszprém o obecnej sytuacji naszego kraju, która, jego zdaniem ma duży wpływ na procesy zachodzące na Węgrzech.

Pan ambasador Roman Kowalski wyraził rozczarowanie, że w obecnym parlamencie nie znajdują odzwierciedlenia bardzo różnorodne orientacje politycznie polskiego społeczeństwa, na przykład nie mają swoich przedstawicieli partie lewicowe. Równocześnie z dumą wypowiedział się na temat niezwykle dynamicznego rozwoju naszego kraju, który w ostatnich latach stał się przykładem dla wielu państw Europy. Wielu fachowców twierdzi, że osiągnięte przez poprzedni rząd tempo rozwoju będzie bardzo trudno utrzymać, tym bardziej, że kraje przewodzące Unii Europejskiej nie popierają decyzji polskich wyborców.

Pan ambasador zapoznał również zgromadzonych z rezultatami głosowania Polonii węgierskiej, która największe poparcie przyznała Platformie Obywatelskiej, inaczej niż rodacy w ojczyźnie.

Gábor Lagzi, wykorzystując sformułowaną w prasie metaforę, porównał wyniki obecnych wyborów do działania tsunami, które z ogromną siłą wyrzuciło za burtę polskiego parlamentu lewicę, co zdarzyło się po raz pierwszy po zmianach ustrojowych w naszym kraju. Również bezprecedensowa jest większość parlamentarna PIS, który jako pierwsza od 25 lat partia na polskiej scenie politycznej, jest w stanie sam, bez wchodzenia w koalicję z innym ugrupowaniem, utworzyć rząd. Ciekawostką jest też fakt, że do sejmu weszły nowe formacje polityczne, takie, jak partia Kukiza czy Nowoczesna, które na fali niezadowolenia z byłego rządu otrzymały stosunkowo dużo głosów.

Miklós Mitrovits nie utożsamiał się z porównaniem naszych wyborów do trzęsieniu ziemi czy tsunami tak bardzo, jak jego kolega. Jego zdaniem, każde wybory w Polsce wskazują na dynamizm zmian społecznych, systematycznie zachodzących w naszym kraju. Jako przykład podał sukces partii Palikota w poprzednich wyborach oraz sytuację sprzed lat, w której była partia rządząca w kolejnych wyborach nawet nie weszła do sejmu, co w historii węgierskiego parlamentu jeszcze się do tej pory nie zdarzyło.

Po wnikliwej analizie sytuacji wyborczej przez fachowców, publiczność miała możliwość zadania nurtujących ją pytań. Z radością skonstatowaliśmy duże zainteresowanie ludzi młodych sytuacją naszego kraju. To właśnie oni byli najaktywniejsi w tej części forum, zasypując naszych gości mnóstwem dociekliwych pytań.

Trwającą ponad dwie godziny dyskusję, której miejscem była kawiarnia w Hangvilla (najnowocześniejszy obecnie budynek w Veszprém) kontynuowano w nieformalnej atmosferze przy poczęstunku zapewnionym przez gospodarzy imprezy.

Renata Winerowicz-Papp

Budapeszt: Wszystko o związkach

11 października po raz kolejny na zaproszenie Samorządu Polskiego V dzielnicy przyjechał do Budapesztu Teatr Ludowy z Krakowa, który przywiózł ze sobą interesującą i bardzo aktualną w zabieganym życiu sztukę o ludziach i dla ludzi. Jej treść najlepiej oddają słowa pochodzące z programu teatru:

"Niedaleko pada jabłko od jabłoni, wina ojca idzie w syna... itd. Te polskie mądrości mieszczą się w kanadyjskiej sztuce Norma Fostera "Mending fences". Prosta obyczajowa historia dwóch mężczyzn, ojca i syna, którzy nie radzą sobie z okazywaniem uczuć. Rozdzieleni na lata, potem - obaj już jako dorośli - stają wobec siebie zupełnie bezradni, przytłoczeni emocjami, do których wstydzą się przyznać. Dyskretnym przewodnikiem po obcym im świecie uczuć jest "kobieta po przejściach", sąsiadka i towarzyszka życia ojca. Ta historia mieści w sobie ogromne pokłady ciepła i liryzmu. Chwilami jest śmieszna, chwilami gorzka - jak życie". Przedstawienie reżyserował Tomasz Obara, scenografię wykonała Anna Sekuła, a wystąpili: Magdalena Nieć, Karol Polak i Kajetan Wolniewicz.

Polska premiera sztuki odbyła się 27 lutego br. - Scena Pod Ratuszem w Krakowie, a bardzo udana i znakomicie zagrana węgierska prapremiera miała miejsce 11 października na scenie "Aranytíz" w Budapeszcie. Wspólnie z zespołem przyjechał dyrektor Teatru Ludowego Jacek Strama, a na zapełnionej w pełni widowni wśród nie tylko budapeszteńskiej starszej i młodszej wiekiem Polonii, zasiadł ambasador RP Roman Kowalski wraz z Małżonką, rzecznik narodowości polskiej w ZN dr Halina Csúcs Lászlóné, polscy samorządowcy z przewodniczącą OSP Ewą Rónay, przedstawiciele organizacji społecznych z prezesem PSK im. J.Bema na Węgrzech Eugeniuszem Korkiem, przedstawiciele mediów. Słowem był to bardzo udany i pełen życiowych prawd wieczór.

(b.) fot. red.

Találkozó Cséby Gézával a Lengyel Házban

Cséby Géza volt a vendége annak az irodalmi estnek, amelyre október 25-én került sor az Óhegy utcai Lengyel Közművelődési Központban a lengyel szentmise után. A beszélgetés leginkább 1956-ról szólt, Cséby Géza beszélt az 1956-os lengyel-magyar kapcsolatokról. Nem hagyta ki természetesen Poznań sem, hiszen az 1956-os poznańi felkelés fontos szerepet játszott a későbbi magyar események alakulásában. Idézte az utcán vonuló tömeg akkor elhangzott jelszavát: „Minden magyar együtt halad, kövessük a lengyel utat!" Fontos volt az is, hogy az élő, létező lengyel-magyar kapcsolatok révén tudni lehetett a valós eseményekről. A lengyelek teljes szolidaritásukról biztosították a magyarokat 1956-ban – mondta Cséby Géza, s ezt adatokkal is alátámasztotta. Mivel a Magyar Vöröskereszt vért kért, akkoriban 11 196 lengyel önkéntes jelentkezett véradásra. November 15-én tizenöt repülőgép indult Varsóból Budapestre. Szállítottak többek között vért, gyógyszert, kötszert, de élelmiszert és építőanyagot is. Magyarország 1956-ban kétszer annyi segélyt kapott Lengyelországtól, mint az összes többi államtól együttvéve – november közepéig több mint kétmillió dollár értékben. A magyar forradalom számos lengyel írót és költőt megihletett. Megszólalt Bogdan Zadura, Zbigniew Herbert, Czesław Miłosz, Wiktor Woroszyłski pedig Budapestről tudósított. A találkozó során Cséby Géza több 1956-os ihletésű verset felolvasott, például Jarosław Iwaszkiewicztől a Mécsesek a járdán, Tadeusz Kijonkától A magyarokhoz vagy Zbigniew Herberttől szintén A magyarokhoz című költeményét. Az 1956-os eseményekről szép versek születtek, a két nép barátságáról szóltak. Cséby Géza felelevenítette azt is, amikor 1956 novemberében száz magyar gyerek érkezett Marcinkowicébe – ők a forradalom gyermekei voltak. Fél évre jöttek Lengyelországba, tanultak stb. Az ő emléküket őrzi az a márványtábla, amelyet a marcinkowicei templomban állítottak, s amelyen egy Szent II. János Pál pápa-idézet található. Évtizedekkel később Nowy Sączban megkeresték az annak idején Lengyelországba érkezett egykori gyerekeket és végiglátogatták velük a régi helyszíneket. Cséby Géza a beszélgetést ezekkel a fontos dátumokkal zárta: 1848, 1939 és 1956 – ezek mind fontosak a magyar-lengyel barátságban.

Ijjas Anna

Koncert Jubileuszowy

10 października w Pałacu Dunajskim w Budapeszcie koncertem jubileuszowym ukoronowały swoje urodziny dwa polonijne budapeszteńskie zespoły - 15-lecie obchodził "Polonez", założony i kierowany przez Katarzynę Balogh i 10-lecie Chór p.w. św. Kingi p/d Szilveszta Rosztettera. Do udziału w urodzinach zespoły zaprosiły gości - między innymi obecny był ambasador RP na Węgrzech, rzecznik narodowości polskiej w ZN Węgier, przewodniczące samorządów OSP Ewa Rónay i SSP dr Dorota Várnai, wiceburmistrz i referent narodowościowy z XVIII dzielnicy Budapesztu, a także specjalnie na tę okazję z Polski przyjechał wójt gminy Dobroń, dyrektor tamtejszego Gminnego Ośrodka Kultury, orkiestra dęta, przedstawicielki kół gospodyń wiejskich z Dobronia, Chechła i Mogilna Małego, członkowie Chóru "Lutnia", a także gość specjalny jubileuszu Zespół Pieśni i Tańca "Dobroń" z choreografem (również) zespołu "Polonez" Jackiem Lewandowskim. Jubilaci do wspólnego koncertu zaprosili także polonijny zespół wokalny "Wisła", który również w tym roku obchodził swoje 15-lecie oraz od 15 lat odwiedzającego Budapeszt polskiego tenora Sylwestra Targosza Szalonka. Na zaproszenie Chóru św. Kingi z Warszawy przybył ks. Leszek Kryża SChr., były proboszcz Polskiej Parafii na Węgrzech, pomysłodawca założenia chóru. Pierwszą część koncertu wypełnił występ Chóru pw. św. Kingi p/d Szilvesztra Rosztettera, który wykonał pieśni religijne, patriotyczne i ludowe, a także (sam dyrygent) kompozycje polskie na fortepian, druga część koncertu to występ zespołu "Polonez" i jego gości. W programie znalazły się m.in. suity lubelska, rzeszowska, nowosądecka, żywiecka, a całość zamknął uroczysty polonez w wykonaniu zespołu "Polonez" i "Dobroń". Były życzenia, upominki i kwiaty. Jubilatom życzymy kolejnych sukcesów na scenach krajowych i zagranicznych.

b. fot. B. Pál

Księża Towarzystwa Chrystusowego już 25 lat w Polskim Kościele

W ramach obchodów jubileuszu, który przypadł na XXI Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej, przyjechali do nas byli proboszczowie księża: Zbigniew Czerniak, Leszek Kryża oraz Karol Kozłowski.

Z okazji tej uroczystości może warto przypomnieć historię naszego Polskiego Kościoła i jego duszpasterzy na przestrzeni tych ostatnich 25 lat. W latach 80. katolicy uczęszczający do kościoła na Kőbányi byli w większości polskimi robotnikami kontraktowymi pracującymi w Budapeszcie, oraz garstka węgierskich parafian. Trzeba zaznaczyć, że nasz piękny kościół ocalał dzięki naszym braciom Węgrom, którzy uczęszczali do niego w ciężkich latach systemu totalitarnego. Natomiast większość Polaków zamieszkujących Budapeszt nawet nie wiedziała o istnieniu Kościoła Polskiego. Po przemianach ustrojowych w końcu lat 80. nastała nadzieja na możliwość większego pielęgnowania tradycji chrześcijańskich, oraz jawnego wyznawania wiary, ale czasy były trudne dla wszystkich ludzi zarówno świeckich, jak i duchownych.

Pierwszym duszpasterzem chrystusowcem w Polskim Kościele był ks. Józef Wojda (1990-1992). Na jego przyjazd nikt z członków Polonii nie czekał. Przyjechał z małą walizeczką autobusem 95. Przygarnęła go węgierska rodzina, która zapewniła mu mieszkanie na około 6 tygodni. W tym czasie węgierscy wierni doprowadzili plebanię do porządku, zorganizowali mu minimum komfortu (talerze, sztućce, pościel, ręczniki). Ksiądz Józef niczym się nie zrażał i zabrał się do organizowania życia religijnego Polonii budapeszteńskiej. Przyczynił się do powstania Polskiej Parafii Personalnej (1991) w porozumieniu z Episkopatem Węgier, która obejmuje wszystkich Polaków zamieszkałych na terenie całych Węgier. Zainicjował powstanie Stowarzyszenia Katolików Polskich pw. św. Wojciecha, jako przyszłego prawnego spadkobiercę przedwojennego Domu Polskiego i Schroniska. Stawiał pierwsze kroki w celu integracji polonii węgierskiej przy Kościele Polskim. Prowadził duszpasterstwo dla studentów polskich studiujących na Węgrzech oraz spotkania grupy ministrantów, zadbał też o systematyczną naukę religii w Szkole Polskiej przy Ambasadzie RP. Przez całe 3 lata pracował w bardzo trudnych warunkach egzystencjalnych. Dzięki różnym przedsiębiorstwom polskim jak i robotnikom kontraktowym udało mu się wyremontować dach kościoła, zrobić nową elewację zewnętrzną, jak i odnowić polichromię wewnątrz świątyni.

Drugim księdzem chrystusowcem był ks. Marek Zygadło, proboszcz (1993-1998). On również pracował w bardzo trudnych warunkach zdany na łaskę lub niełaskę parafian zarówno polskich jak i węgierskich. Często brakowało mu na zapłacenie rachunków za prąd i gaz. W 1994 r. rozpoczęło swoją działalność przy kościele Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha. Wraz ze Stowarzyszeniem zapoczątkował Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej (w tym roku obchodziliśmy już XXI). Był bardzo zaangażowany w pomoc poszkodowanych dzieci powodzian z Wrocławia i Raciborza (1997). Kontynuował prace przy renowacji kościoła. Odrestaurował zniszczone witraże, a także wyremontował częściowo plebanię.

Następnym proboszczem Polskiego Kościoła był ks. Zbigniew Czerniak (1998-2003). Obejmował parafię, która przeżywała kryzys zarówno pod względem duchowym, jak i materialnym. Szybko jednak zdobył zaufanie zarówno polskich jak i węgierskich parafian. W tym czasie zaczęły już działać Polskie Samorządy Narodowościowe na Węgrzech. Z inicjatywy Samorządu Stołecznego zaczęto materialnie pomagać w utrzymaniu zarówno kościoła, jak i plebani. Włączyły się w to Polskie Samorządy Dzielnicowe, jak również Samorząd Ogólnokrajowy i tak jest do dnia dzisiejszego, dzięki im za to. Wraz z remontem odzyskanego Domu Polskiego, udało się wyremontować i przebudować plebanię, a wyposażył ją Zakon Towarzystwa Chrystusowego. Ksiądz Zbigniew był bardzo dobrym gospodarzem, zajął się bardzo trudną sprawą dalszego remontu kościoła (pogłębianie fundamentów, malowanie elewacji, wymiana instalacji elektrycznej i gazowej, remont schodów, to tylko część prac, które udało się zrealizować). Bardzo zadbał o integrację Polonusów, zapoczątkował coroczne wyjazdy do Częstochowy na nocne czuwanie w intencji Polonii świata, organizował wspaniałe pielgrzymki do sanktuariów polskich jak i europejskich, Fatimy, La Salet. Sprowadził w 2000 r. Siostry Misjonarki Chrystusa Króla.

Księdza Zbigniewa zastąpił ks. Leszek Kryża (2003-2011). Jego posługa w Kościele Polskim trwała 8 lat. Ponieważ jeszcze za czasów ks. Zbigniewa często przybywał do Budapesztu, więc szybko zdobył zaufanie parafian. Zapoczątkował wspólną polsko-węgierską plenerową Drogę Krzyżową w Wielki Piątek w pobliskim Parku, zaprosił do udziału w Mszy św. zespół Kleksiki, śpiewający rodzinny zespół muzyczny (rodzice, młodzież, dzieci), przyczynił się do powstania chóru parafialnego św. Kingi, zapoczątkował wydawanie czasopisma katolickiego, kwartalnika „Quo Vadis". Wybudował kolumbarium, jak również prowadził dalszy ciąg remontu kościoła, wzmacniając pękające ściany i obsuwający się filar kościoła. Uratował od całkowitego zniszczenia fresk przedstawiający Matką Boską Częstochowską na łuku nad prezbiterium. Z jego inicjatywy odbyliśmy wiele niezapomnianych pielgrzymek jak szlakiem Pawła Apostoła do Grecji, do Ziemi Świętej, do Rzymu.

W 2011 roku przybył do parafii polskiej ks. Karol Kozłowski (2011-2014). Z inżynierską precyzją kontynuował pracę duszpasterską, dalej upiększał kościół. Została odnowiona tablica upamiętniająca konsekrację kościoła, obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, zadbał o alby, ornaty i naczynia liturgiczne. Prowadził dalszy remont kościoła, jak i ogrodzenia, był inspiratorem powstania tablic pamiątkowych na rocznicę 70. i 75. wybuchu i zakończenia II wojny światowej. Zorganizował w Sanktuarium Mariabesnyő (pod Budapesztem) obrady Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej.

Obecny proboszcz ks. Krzysztof Grzelak (od 2014) jest u nas rok, ale już zapisze się w historii Kościoła Polskiego jako inicjator kultu św. Jana Pawła II, przez sprowadzenie Jego relikwii krwi. Ta wzniosła uroczystość intronizacji relikwii odbyła się 20 września 2015 r. a przewodniczył jej Kardynał Prymas Węgier dr Péter Erdő. Jego również będą czekać remonty kościoła, ponieważ nasza świątynia jest zbudowana na terenie, gdzie istnieją ciągłe ruchy gruntu i one mają wpływ na pękanie kościoła.

Jubileusz 25-lecia jest już historią, która na trwałe wpisała się w życie Poloni Węgierskiej. Jesteśmy wdzięczni wszystkim duszpasterzom, którzy w tym czasie pełnili posługę w Polskim Kościele w Budapeszcie i dziękujemy im za wszelkie dobro, które z ich inicjatywy się dokonało, a było również naszym udziałem. Muszę zaznaczyć, że parafianie węgierscy okazują naszym polskim księżom wiele czci i szacunku.

Każdorazowy proboszcz Polskiego Kościoła jest również duchowym przewodnikiem i honorowym członkiem Stowarzyszenia św. Wojciech i tylko przy wzajemnym zrozumieniu i współpracy może Stowarzyszenie realizować postawione przed sobą cele. Na zakończenie pragnę podziękować Przełożonym Towarzystwa Chrystusowego za skierowanie do naszego Polskiego Kościoła tak wspaniałych i oddanych księży chrystusowców, którzy realizują cele powierzone im przez swoich założycieli i opiekują się Polakami żyjącymi na przyjaznej węgierskiej ziemi, ale jednak poza granicami Ojczyzny.

Małgorzata Soboltyński

Polska Rada Duszpasterska Europy Zachodniej

W dniach od 2 do 4 października 2015 r. odbyło się w Domu Hosianum przy kościele św. Stanisława w Rzymie zebranie plenarne Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej, na które przybyli rektorzy, duchowni, siostry zakonne i świeccy z różnych krajów Europy. Węgry reprezentowane były przez proboszcza Polskiej Parafii Personalnej ks. Krzysztofa Grzelaka, natomiast w imieniu Stowarzyszenia św. Wojciecha obecna była Monika Molnárné Sagun. Obradom przewodniczył ks. bp Wiesław Lechowicz, Delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej.Tegoroczne spotkanie koncentrowało się na temacie duszpasterstwa małżeństw i rodzin w środowisku polskich emigrantów. W refleksji pastoralnej pomagały referaty Jadwigi i Jacka Pulikowskich, Ludmiły i Stanisława Grygielów oraz o. prof. Dariusza Kowalczyka SJ.Członkowie Rady modlili się w intencji polskich emigrantów przy grobie św. Jana Pawła II w Eucharystii, której przewodniczył kard. Stanisław Ryłko. Modlitwą obejmowano również rozpoczynający się w Rzymie Synod Biskupów poświęcony małżeństwu i rodzinie. Na zakończenie spotkania uroczystej liturgii przewodniczył ks. arcybiskup Szczepan Wesoły długoletni opiekun Polskiej Emigracji, a uczestnicy spotkania wzięli udział w modlitwie Anioł Pański na Placu Św. Piotra.

Monika Sagun Molnár

Jasnogórska Noc Czuwania

Już od 30 lat Towarzystwo Chrystusowe organizuje dla Polonii Zagranicznej w trzeci piątek października Jasnogórską Noc Czuwania w intencji polskich emigrantów i ich duszpasterzy. W tym roku czuwanie przypadło na noc z16/17 października, a mottem były słowa sługi Bożego kard. Augusta Hlonda „Wskazujcie drogi Boże pielgrzymstwu polskiemu". Z duchowości Towarzystwa Chrystusowego w 1985 r. zrodził się Ruch Apostolatu Emigracyjnego i na pierwszym spotkaniu przybyło około 400 osób. I to pierwsze całonocne czuwanie przeżyte u stóp Królowej Polski i Polonii Zagranicznej w Częstochowie zapoczątkowało stałą, październikową pielgrzymkę wraz ze swoimi duszpasterzami z wielu parafii z Polski jak i z Europy Zachodniej i Wschodniej.

Nasza Polonia z Węgier już po raz 18. wzięła udział w tym czuwaniu. Mamy też sporą grupę Węgrów, którzy nam w tej pielgrzymce towarzyszą. Oprócz uroczystego Apelu Jasnogórskiego prowadzonego przez organizatorów, centralnym punktem Nocy Czuwania jest koncelebrowana, z udziałem około 60 księży, Msza św. o północy pod przewodnictwem zaproszonego biskupa w tym roku JE ks. biskupa Stanisława Stefanka TChr . U stóp Królowej Polski w Roku Życia Konsekrowanego, dziękowaliśmy za posługę zgromadzeń zakonnych na obczyźnie i modliliśmy się za naszych Rodaków za granicą i wszystkie rodziny w kraju doświadczone rozłąką emigracyjną. U nóg Matki Bożej złożyliśmy wszystkie intencje naszej parafii budapeszteńskiej, jak również osobiste prośby i całym sercem dziękowaliśmy za wszystkie łaski, jakich doznaliśmy przez Jej wstawiennictwo w ostatnim roku. Po Mszy św. chętni mogli się wspólnie modlić do godz. 4.00 rano.

Z Częstochowy udaliśmy się do Piekar Śląskich, gdzie nawiedziliśmy Bazylikę Najświętszej Marii Panny i św. Bartłomieja. Piekary Śląskie są bez wątpienia najbardziej znane dzięki cudownemu obrazowi Matki Boskiej Piekarskiej i corocznym pielgrzymkom, jakie wierni odbywają do piekarskiej bazyliki. Początki kultu maryjnego są ściśle związane z historią miasta. Z Tarnowskich Gór do Piekar co roku podąża jedna z najstarszych pielgrzymek pieszych na świecie. Historia pielgrzymki rozpoczęła się w 1676 roku, gdy po bezskutecznych modłach do innych świętych - za wstawiennictwem Piekarskiej Pani ustąpiła epidemia cholery w Tarnowskich Górach. Miasto ślubowało wówczas co roku udawać się z dziękczynną procesją do obrazu i obietnicy tej dotrzymuje do dziś. Po Mszy św. odprawionej przed cudownym obrazem i zwiedzeniu Muzeum sanktuaryjnego ruszyliśmy w dalszą drogę do następnego sanktuarium, tym razem w Zakopanem - Matki Bożej Fatimskiej na Krzeptówkach. 18 października 2015 roku uroczystą Eucharystią zakończono tegoroczne uroczystości Fatimskie. Zwieńczeniem obchodów była Procesja Fatimska ulicami Zakopanego. Procesję Maryjną uświetniła orkiestra dęta i banderia konna. Uroczystości fatimskie są zawsze modlitwą za Kościół Święty, za Ojca Świętego Franciszka i naszą Ojczyznę, a tym razem modlono się również za Synod Biskupów poświecony Rodzinie. I tak po odwiedzeniu trzech sanktuariów Maryjnych, wzmocnieni duchowo modlitwą, napełnieni ufnością i nadzieją, że Bóg nas nigdy nie opuści, wróciliśmy do Budapesztu.

Pielgrzymkę zorganizowała Polska Parafia Personalna z ks. Krzysztofem Grzelakiem SChr, wraz ze Stowarzyszeniem Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha, a finansowo wspomógł nas Samorząd X dz. Budapesztu.

Małgorzata Soboltyński, fot. B. Pál

Dni Muzyki Polskiej w Győr

W dniu 7 listopada 2015 r. odbył się IX Polski Festiwal Muzyczny – Dni Muzyki Polskiej, którego współorganizatorem jest Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. Jana III Sobieskiego w Győr oraz Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem (Zeneamadémia). Program zainteresował miłośników muzyki, miejscową Polonię a w imieniu miasta Győr młodych muzyków powitał Pan Róbert Borsi.

W programie muzycznymi wzięło udział 14 uczniów z 10 szkół muzycznych: z Węgier (dwie z Budapesztu i po jednej z Kapuvár, Szombathely i Győr), ze Słowacji (szkoły muzyczne z Bratysławy, Skalicy, Šamorína i Senca) oraz z Czech (szkoła muzyczna z Liberca). W naszym programie, obok dzieł kompozytorów polskich - Antoniego Cofalika, Józefa Rychlika Krasojazdkyňa, Witolda Lutoslawskiego, Henryka Wieniawskiegi i Fryderyka Chopina - mieliśmy możliwość usłyszeć działa-perły różnych epok literatury muzycznej. Wieloma kompozycjami Béli Bartóka uczciliśmy pamięć 70. rocznicy śmierci tego kompozytora.

Za szczególnie wysoki poziom wykonania koncertu dyplomy uznania przyznane przez Ambasadę Rzeczypospolitej Polskiej w Budapeszcie otrzymali: Zsigmond Kóta - VI klasa fortepianu ze Szkoły Muzycznej im. B. Bartóka w Szombathely (za najwybitniejsze wykonanie utworu polskiego kompozytora: Fryderyk Chopin: Polonez cis-moll); Johanna Keszei - VII klasa fletu ze Szkoły Muzycznej im. Ferenca Liszta w Győr (za wybitne wykonanie dzieła kompozytora XX wieku/współczesnego: Witold Lutosławski: Trzy fragmenty i Bernhard Molique: Marzenie) oraz Tereza Michalíková - II klasa fortepianu z Muzycznej Szkoły Podstawowej im. Ľudovita-Rajtera w Bratysławie (Fryderyk Chopin: Nokturn op. 9. No. 1 b-moll i Béla Bartók: 14 Bagatela Valse). Za mistrzowskie wykonanie utworu (Polonaise brillante Henryka Wieniawskiego) wyróżniona została Tereza Višnovská II./3. klasa skrzypiec z Muzycznej Szkoły Podstawowej z Liberca w Czechach. Młodzi artyści zostali wyróżnieni również za niezwykle przekonywujące wykonanie utworów: Kovács Sára z VI klasa fortepianu ze Szkoły Muzycznej im. Tóth Aladár w Budapeszcie za Romans Henryka Wieniawskiego oraz Baross Ádám z VII/B klasa fortepianu ze Szkoły im. Ferenca Liszt w Győr za Mazurka h-moll Op. 30, No. 2 Fryderyka Chopina. Program konkursu muzycznego kontynuowano uroczystym koncertem młodych muzyków przybyłych z Polski. W programie popołudniowym wykonano dzieła współczesnych kompozytorów: Bogdana, Pendereckiego, Lutosławskiego, Szymanowskiego, Młynarskiego, Kaczyńskiego i Kilara. Sukces młodych muzyków polskich - podobnie, jak w latach poprzednich - był widoczny po dużym aplauzie w dużej części profesjonalnej publiczności.

Patronem i opiekunem przedsięwzięcia jest Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Budapeszcie a młodych muzyków polskich wspiera Fundacja Cultura Animi z Warszawy.

inf. AK.

CO BĘDZIE

CO BĘDZIE?

- W dniach 2-4 grudnia Szkoła Polska na Węgrzech bierze udział w konkursie szopek krakowskich. Uczniowie wystawiają własnoręcznie wykonaną szopkę.

- W dniach 4-5 grudnia w siedzibie Szkoły Polskiej na Węgrzech odbędzie się egzamin pisemny i ustny z języka polskiego.

- W dniu 5 grudnia (sobota) o godz. 16.00 św. Mikołaj odwiedzi dzieci w PSK im. J.Bema, współorganizatorem imprezy jest SSP.

- W dniu 6 grudnia w Kościele Polskim odbędzie się msza z udziałem dzieci, a następnie SKP pw. św. Wojciecha zaprasza dzieci do Domu Polskiego na spotkanie ze św. Mikołajem.

- W dniu 11 grudnia SNP XII Budapesztu organizuje o godz. 18 rodzinne kolędowanie połączone z nauką polskich kolęd.

- W dniach 11-13 grudnia w budapeszteńskim Kościele Polskim ks. Krzysztof Wąchała SChr. prowadził będzie rekolekcje adwentowe.

- W dniu 12 grudnia SNP w Szolnoku organizuje polonijne spotkanie przedbożonarodzeniowe, w którym m.in. uczestniczyć będą goście z Bielska Białej, miasta partnerskiego Szolnoku. W programie spotkanie na deptaku miejskim, połączone z występem kapeli, msza święta z udziałem chóru z Nyíregyháza, wręczenie dorocznej nagrody narodowościowej, spotkanie opłatkowe.

- W dniu 13 grudnia SSP i PSK im. J.Bema na Węgrzech organizują wspólne polonijne spotkanie opłatkowe a V dzielnicy Budapesztu przy ul. Akadémia 1.

- W dniu 14 grudnia o godz. 17.00 odbędzie się nabożeństwo fatimskie w Kościele Polskim w Budapeszcie.

- W dniu 18 grudnia (piątek) godz. 13.00 SKP p.w. św. Wojciecha w Domu Polskim organizuje spotkanie dla polonijnych seniorów.

- W dniu 19 grudnia w siedzibie Szkoły Polskiej na Węgrzech odbędzie się kolejna żywa lekcja kulturoznawstwa, tym razem będzie to spotkanie wigilijne.

- W dniu 19 grudnia SNP i Klub Polonia w Székesfehérvár organizuje polonijne spotkanie wigilijne z udziałem chóru „Akord" z Győr.

- W dniu 20 grudnia SNP w Szentendre zaprasza na mszę świętą do kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela przy placu Templom 1.

- W dniu 20 grudnia w Kościele Polskim w Budapeszcie odbędzie się poświęcenie ikon maryjnych, wykonanych na warsztatach pisania ikon organizowanych przy tym kościele.

- W dniu 24 grudnia w Wigilię Bożego Narodzenia w Kościele Polskim w Budapeszcie o godz. 24.00 odbędzie się msza pasterska.

- W dniu 25 grudnia w Boże Narodzenie w Kościele Polskim w Budapeszcie msze polskojęzyczne sprawowane będą o godz. 10.30 i 18.00.

- W dniu 26 grudnia w Kościele Polskim w Budapeszcie msza święta polskojęzyczna sprawowana będzie o godz. 10.30.

- W dniu 31 grudnia o godz. 17.00 w budapeszteńskim Kościele Polskim odbędzie się nabożeństwo dziękczynno-przebłagalne za stary rok i prośba o błogosławieństwo na nadchodzący nowy rok 2016.

MI LESZ?

- December 2-4 között a Lengyel Nemzetiségi Nyelvoktató Iskola részt vesz a krakkói betlehemes („szopka") kiállításon: a tanulók saját kezűleg készített műveiket állítják ki.

- December 4-én és 5-én lengyel nyelvvizsga zajlik a Lengyel Nemzetiségi Nyelvoktató Iskola székházában (írásbeli és szóbeli vizsga).

- December 5-én (szombaton) 16 órai kezdettel a Mikulás látogatást tesz a gyerekeknél a Bem J. LKE-ben. A rendezvény társszervezője a FLÖ.

- December 6-án a Lengyel Templomban gyermekmise lesz, ezt követően pedig a LK Szent Adalbert Egyesülete a Lengyel Házba hívja a gyerekeket, ahol találkozhatnak a Mikulással.

- December 11-én 18 órai kezdettel karácsonyi dal tanulásra és előadásra kerül sor a XII. kerületi LNÖ székhelyen (Böszörményi út 23-25).

- December 11-13-án a budapesti Lengyel Templomban Krzysztof Wachała atya adventi lelkigyakorlatot fog tartani.

- December 12-én előkarácsonyi polóniai találkozót szervez a szolnoki LNÖ , amelyen – többek között – Szolnok testvérvárosából, Bielsko Białából érkező vendégek is jelen lesznek. A rendezvény programjából: a helyi sétányon szabadtéri találkozó és népi zenekar fellépése, nyíregyházi kórus közreműködésével szentmise, nemzetiségi díjkiosztó ünnepség, előkarácsonyi ostyatörési ünnepség.

- December 13-án, Budapesten, az V. kerület Akadémia u. 1. szám alatt polóniai karácsonyi ostyatörési ünnepség lesz a FLÖ és a magyarországi Bem J. LKE közös szervezésében.

- December 14-én 17 órakor fatimai ájtatosság lesz a budapesti Lengyel Templomban.

- December 18-án (pénteken) a Lengyel Házban 13 órakor kezdődik a polónia idősebb tagjai számára a LK Szent Adalbert Egyesülete által szervezett találkozó.

- December 19-én a Lengyel Nemzetiségi Nyelvoktató Iskola székházában újból élő kultúrismereti óra lesz, ez alkalommal vigíliai ünnepség keretében.

- December 19-én a polónia részére vigíliai rendezvényt szervez a székesfehérvári LNÖ és Klub Polonia, melyen a győri Akord kórus is részt fog venni.

- December 20-án a Keresztelő Szent Jánosról nevezett templomban (Templom tér 1.) mindenkit szeretettel vár szentmisén való részvételre a szentendrei LNÖ.

- December 20-án Mária-ikonokat szentelnek a budapesti Lengyel Templomban, amelyek a templomnál tartott ikonfestő műhelyfoglalkozásokon készültek.

- December 24-én, karácsony vigíliáján a budapesti Lengyel Templomban 24 órakor kezdődik az éjféli mise.

- December 25-én, Urunk születése napján a budapesti Lengyel Templomban 10.30-kor és 18 órakor kezdődnek kétnyelvű (lengyel-magyar) misék.

- December 26-án, a budapesti Lengyel Templomban 10.30-kor kétnyelvű (lengyel-magyar) mise lesz.

- December 31-én 17 órakor hálaadó szentmise – köszönetmondás az elmúlt évért, illetve áldás kérése a kezdődő 2016-os évre– lesz a budapesti Lengyel Templomban.

Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach. (b.)

A Fővárosi Lengyel Önkormányzat pályázati felhívása

Kerényi Grácia ÖSZTÖNDÍJ

A MAGYARORSZÁGI FELSŐOKTATÁSBAN TANULÓ LENGYEL SZÁRMAZÁSÚ HALLGATÓK,

VALAMINT

A MAGYARORSZÁGON MŰKÖDŐ LENGYEL ISKOLÁK GIMNÁZIUMI OSZTÁLYAINAK TANULÓI SZÁMÁRA

A Fővárosi Lengyel Önkormányzat tanulmányi ösztöndíj pályázatot hirdet 14 és 26 év közötti fiatalok részére a 2015/2016-as tanév második félévére. **Az elnyerhető ösztöndíj 125.000,- Ft, melyet 5 fő részére (3 egyetemi hallgató, 2 iskolai tanuló)** folyósít a Fővárosi Lengyel Önkormányzat (személyenként 25.000 Ft-ot).

A pályázatikiírás célja: lengyel származású diákok és hallgatók motiválása a minél sikeresebb tanulásra, valamint aktív részvételre a lengyel közösség életében.

Feltételek:

A leendő ösztöndíjas hallgatói jogviszonnyal rendelkezzen valamely magyarországi felsőoktatási intézményben, illetve lengyel iskolában, lezárt félévvel rendelkezzen, megfelelően bírja a lengyel nyelvet, örömmel vegyen részt a lengyel rendezvényeken, és azok szervezésében is. A 2016-os évben betöltötte/betölti a 14. életévét.

Az ösztöndíjat elnyerő diák/hallgató vállalja, hogy szabadidejében segítőként közreműködik a Fővárosi Lengyel Önkormányzat által szervezett programokon.

Az ösztöndíjat elnyerő diák/hallgató más lengyel önkormányzat által adott ösztöndíjban egyidejűleg nem részesülhet.

A pályázathoz csatolni kell:

- fényképpel ellátott, részletes lengyel nyelvű önéletrajz, folyó szöveggel.

Az önéletrajz tartalmazza a jelentkező elérhetőségeit (lakcím, e-mail cím, telefonszám), valamint hozzájárulási nyilatkozatot a személyes adatok feldolgozásához és tárolásához (személyes adatokat a Fővárosi Lengyel Önkormányzat harmadik személyek részére semmilyen körülmények között nem ad ki).

- igazolás hallgatói jogviszonyról 2015/2016. tanév második félévére, illetve az iskolai beiratkozásról 2015/2016 tanévre

- index-másolat, ill. bizonyítvány másolat az előző lezárt félévről

- leírás arról, hogy a pályázónak milyen tervei vannak a nemzetiségi közösségen belül a jövőre vonatkozólag.

Pályázat leadásának ideje: 2016. 02. 29.

A beadott pályázatokat a Fővárosi Lengyel Önkormányzat képviselői 2016. március 31-ig elbírálják, ezt követően 2016. április 30-ig az ösztöndíjak kifizetésre kerülnek.

Postacím: Fővárosi Lengyel Önkormányzat, 1054 Budapest, Akadémia u. 1.

A borítékra kérjük ráírni: Kerényi Grácia-ösztöndíj

Półkolonie w Budapeszcie

Podczas przerwy jesiennej, w dniach od 26 do 30 października, zrealizowaliśmy nowatorski pomysł, a mianowicie zorganizowaliśmy w naszej szkole półkolonie. Wzięli w nich udział zarówno młodsi, jak i starsi uczniowie. Byli nawet tacy, którzy przyjechali z Szentendre i IV dzielnicy Budapesztu. Wszyscy mieli możliwość uczestniczenia w urozmaiconym programie. Codziennie przez 5 dni na warsztatach plastycznych, pod fachowym okiem pani Olgi Bloch, dzieci wykonywały szopkę na konkurs do Krakowa. Przyjemnie było patrzeć, jak z dnia na dzień nabiera ona pięknych kolorów, wzorów, jak przybywa figur, kolorowych wieżyczek. Młodzież z wielką ochotą i zaangażowaniem tworzyła niepowtarzalną „budowlę". Poza tym dzieci miały możliwość „umuzykalnić się". Z panią Małgosią Pietrzyk tańczyły, śpiewały piosenki i grały na instrumentach. Uczestniczyły także w zajęciach rozwijających kreatywność, w wolnym czasie grały w różne gry i bawiły się na podwórku (na szczęście pogoda dopisała). Wraz z panią Aliną Papiewską- Csapó przygotowały przedstawienie wiersza pt. "Na straganie". Była również okazja do zapalenia zniczy na polskich grobach z okazji Dnia Zmarłych, gdzie pani Asia Priszler opowiedziała o bohaterstwie polskich żołnierzy. Smaczne i obfite posiłki zapewniła dzieciom pani Hania Bíróné Hasznos. Tydzień upłynął w miłej, radosnej atmosferze. Obserwując uśmiechy na twarzach uczniów możemy śmiało powiedzieć, że półkolonie były udane.

Anna Lang, fot. H. Hasznos

KURS METODYCZNY WE WROCŁAWIU

W dniach 10-11 października 2015 roku grono pedagogiczne Szkoły Polskiej na Węgrzech brało udział w kursie metodycznym we Wrocławiu. Tematem warsztatów były praktyczne metody twórczego nauczania. Dowiedziałyśmy się, na czym polega proces twórczy, w jaki sposób kierować młodzież w stronę kreatywności. Poznałyśmy techniki stymulacji myślenia twórczego. Uczestniczyłyśmy w warsztatach prezentacji scenicznej, poznając techniki teatralne i dramowe. Same doświadczałyśmy radości kreatywnego działania.

Anna Lang, fot. H. Hasznos

Grzybobranie w Gödöllő

Gödöllő zawsze było otoczone lasami. W którą stronę byśmy nie poszli, zawsze trafimy do lasu. Są to lasy liściaste i sosnowe, bogate w zwierzynę łowną i grzyby. Polować na biedne zwierzątka nie potrafimy i nie chcemy, ale jeśli chodzi o polowanie na grzyby, to owszem, z wielką radością.

Na lekcji języka polskiego poznaliśmy zwyczaje związane z grzybobraniem w dawnej Polsce, które opisał pięknie Adam Mickiewicz w epopei polskiej pt. „Pan Tadeusz". Poeta opisuje też mnóstwo grzybów jadalnych i trujących, które obejrzeliśmy w atlasie grzybów leśnych. Korzystając z jednego słonecznego dnia, w niedzielę, wybraliśmy się z panią Elą do lasu w poszukiwaniu grzybów. Pierwszym naszym grzybem był muchomor, ale nie ten czerwony w białe kropki, tylko żółtawy, ale kropki miał. Oczywiście zostawiliśmy go w spokoju. Po przywitaniu przez muchomora rozbiegliśmy się po lesie i zaczęło się polowanie na grzyby jadalne.

Było dużo śmiechu i okrzyków radości, bo każdy coś znalazł: czy to była jaszczurka, czy zaskroniec, ale były też rude rydze, maślaki i kanie. Wróciliśmy do domu bardzo zmęczeni, ale nie z pustymi rękami, jak widać na poniższym zdjęciu.

Uczniowie z Gödöllő

Historyczne podchody w rocznicę uchodźstwa polskiego na Węgrzech

19 września br., w pobliżu polskiego lasu w Pilisi Parkedrő odbył się niezwykle udany – zdaniem samych uczestników – piknik historyczny, zorganizowany z okazji 76. rocznicy uchodźstwa polskiego na Węgrzech przez Samorząd Polski II dzielnicy Budapesztu i Stowarzyszenie Polonia Nova. Ponad 80 osób – polskie i polsko-węgierskie rodziny, a także Węgrzy z zaprzyjaźnionego Klubu Főnix – wzięło udział w nietypowym świętowaniu przyjaźni polsko-węgierskiej. 50 uczestników podjęło wyzwanie i ruszyło na trasę historycznych podchodów, podczas których trzeba było wykonać cały zestaw zadań, które mogły być przydatne polskiemu uchodźcy przeprawiającego się 76 lat temu na Węgry.

Wszystkie drużyny po wykonaniu zadań i znalezieniu drogi powrotnej zostały uhonorowane złotymi medalami za swoje szczególne umiejętności i talenty. Najwięcej było mistrzów kamuflażu, konspiracji, gastronomii, medycyny i heraldyki. Dodatkowo dwie drużyny otrzymały także tytuł mistrza pióra: w imieniu uchodźcy polskiego wierszem dziękując Węgrom za okazaną pomoc.

Na koniec strudzeni drogą „uchodźcy" posilili się prawdziwą węgierską zupą gulaszową, którą zapewne w 1939 roku Węgrzy częstowali niejednego strudzonego Polaka. Świętowanie w formie zabawy edukacyjnej i wspólne trudzenie się nad wykonaniem zadań w „realu" szczególnie przypadło do gustu dzieciom. Przekonały się, że fajne, grupowe gry są możliwe nie tylko w komputerze. Natomiast współpraca międzypokoleniowa dodaje cudownego uroku wspólnemu spędzaniu czasu.

inf. Polonia Nova

"Összekötnek a közös gyökerek"

Október 22–25. között a magyarországi egyetemek lengyel szakos és lengyel nemzetiségi tanári szakos hallgatói, valamint a budapesti lengyel közösség tagjai tanulmányúton vettek részt Białka Tatrzańskában, abban a faluban, amelynek lakosai a 18. század elején elvándoroltak magyar földre, Derenkre – egy felső-magyarországi faluba. Ez az út második része volt a Derenki Programnak, mely során, a résztvevők először Derenkre utaztak, ahol megismerkedtek a falu történetével, és megtekintették a falu romjait, a kápolnát és a temetőt. A białkai tanulmányút során a hallgatók többek között találkoztak a település lakosaival, a helyi plébánossal, valamint azokkal a lengyel, krakkói kutatókkal, akik a magyarországi lengyelség történelmét kutatják. A Derenk-kutatók rendkívül érdekes előadást tartottak, mely láthatóan megérintette a hallgatóságot. A tanulmányút résztvevői Białka Tatrzańskán kívül ellátogattak még Zakopanéba, Nowy Targba, Dębnoba, Nedec várához és Chochołówba, ahol magyar emlékek nyomába eredtek. A tanulmányút rendkívül érdekesnek, tanulságosnak és hasznosnak bizonyult, hiszen a résztvevők többsége számára eddig ismeretlen tényeket tárt föl a magyarországi lengyelség története, valamint a magyar–lengyel kulturális és történelmi kapcsolatok terén. Az "Összekötnek a közös gyökerek" tanulmányút szervezői a budapesti Fővárosi Lengyel Önkormányzat, valamint a Magyarországi Bem József Lengyel Kulturális Egyesület.

„Łączą nas wspólne korzenie"

Między 22 i 25 października odbył się wyjazd naukowo-edukacyjny do Białki Tatrzańskiej. W wyjeździe tym wzięli udział studenci polonistyk uniwersytetów węgierskiech – z kierunku filologia polska oraz nauczyciel narodowościowy – a także członkowie budapeszteńskiej społeczności polskiej. Wyjazd ten był drugą częścią Programu Derenk. Wcześniej studenci wzięli udział w wyjeździe edukacyjnym do Derenku, wsi węgierskiej – stanowiącej obecnie podstawy istnienia oficjalnej mniejszości polskiej na Węgrzech – do której na początku XVIII wieku przesiedlili się polscy górale, właśnie z Białki Tatrzańskiej. W Białce grupa spotkała się z mieszkańcami gminy, z miejscowym proboszczem, który zwrócił uwagę na kult św. Szymona i św. Tadeusza Judy, obecny w Białce do dziś, i o którym wiadomo, że krzewiony był także w Derenku. Gośćmi grupy byli także naukowcy z Krakowa, z którymi wiąże się odkrycie białczańskich korzeni dawnych mieszkańców Derenku. Wygłosili oni niezwykle interesujący wykład. Grupa zwiedziła także miejscowe kościoły – dawny, dzisiaj już nieczynny zabytkowy kościół drewniany oraz nowy kościół kamienny, a także cmentarz znajdujący się przy kościele drewnianym, gdzie na kamieniach nagrobnych ujrzeli takie same nazwiska, z którymi spotkali się na cmentarzu derenckim. W pozostałych dniach wyjazdu grupa zwiedziła m.in. Nowy Targ, Zakopane, a przede wszystkim dużo wrażeń dostarczyło zwiedzanie zabytkowego drewnianego kościółka w Dębnie, pochodzącego z okresu średniowiecza, słynącego ze wspaniałej polichromii, a także rzeźb pochodzących jeszcze z 1280 roku, oraz zamku w Niedzicy. Obydwa miejsca są szczególne, ze względu na ich kulturalne i historyczne powiązania polsko – węgierskie. W Dębnie przebywał w XVI wieku Bálint Balassi, najwybitniejszy poeta węgierskiego renesansu, którego jeden z najważniejszych cykli poetyckich został natchniony miłością, przeżytą właśnie w Dębnie. Zamek w Niedzicy był najdalej na północ wysuniętym zamkiem węgierskim, jeszcze do czasów II wojny światowej. Ma też swoje związki z literaturą węgierską, m.in. tu toczy się akcja powieści słynnego węgierskiego pisarza okresu realizmu, Kálmána Mikszátha pt. „Beszterce ostroma".

Wyjazd edukacyjny, którego organizatorami był Stołeczny Samorząd Polski oraz Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. Józefa Bema, okazał się niezwykle udany i pożyteczny dla poszerzenia wiedzy o pierwszych mieszkańcach polskich na Węgrzech, a także o dawnych kontaktach polsko – węgierskich.

Apolka

Światowa premiera w Polonii Novej!

Można by pomyśleć, że Powstaniu Warszawskim powiedziano i pokazano już wszystko. Okazuje się jednak, że – na szczęście – są twórcy, którzy powracają do tego tematu w nowych formach. W tym roku powstały niesamowite fotomontaże, łączące w jednej płaszczyźnie czasy Powstania i czasy współczesne. A po dopisaniu do nich historii ludzi, uczestników tamtych dni, dzięki staraniom wydawnictwa Wielka Litera powstał album autorstwa Marcina Dziedzica i Michała Wójcika Teraz '44 historie.

Polonii Nova postanowiła przygotować wystawę fotografii, który to pomysł bardzo spodobał się Marcinowi Dziedzicowi. I w ten sposób 26 września odbyła się światowa premiera ekspozycji tych unikalnych prac. Jak podczas wernisażu powiedział wzruszony autor, zależało mu bardzo na zachowaniu jedności miejsca i czasu poszczególnych ujęć. Dlatego też z archiwum Muzeum Powstania Warszawskiego wybrał fotografie najbardziej emblematyczne dla Warszawy, miejsca dające się również dzisiaj zidentyfikować, a współczesne zdjęcia robił dokładnie w te same dni i tej samej porze dnia, jak ich „przodkowie". W ten sposób uzyskał efekt pełnej harmonii. Natomiast w dwóch przypadkach odszukał potomków osób występujących na fotografiach i połączył ich w obrębie jednego obrazu. Wrażenie jest niesamowite, nie tylko dla uczestników, ale także dla oglądających.

info. Polonia Nova

Odszedł na zawsze Andrzej Pedryc

Odszedł człowiek, Polak, ogromnie zasłużony dla węgierskich nauk ogrodniczych, będący także pomostem kulturowym pomiędzy Węgrami a Polską.

Andrzeja Pedryca poznałem w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Zaistniała wtedy w Budapeszcie możliwość dokonywania przekładów tekstów węgierskojęzycznych filmów reklamowych na język polski i nagrywania ich w studio na polskie zamówienia. Organizowałem tę pracę, a potrzebnych było kilka odpowiednich osób. Ktoś zaproponował dokooptowanie Andrzeja. Okazało się, że przybysz zna nie tylko świetnie obydwa języki, ale ma też dobry styl, a przy tym głos jego – ciepły baryton – nadawał się również do nagrywań. Pracowaliśmy zatem razem – zwykle wieczorami – dobrych kilka miesięcy, dopóki owa prywatna firma filmowa działała. Już wtedy dowiedziałem się, że Andrzej jest pracownikiem naukowym na Uniwersytecie Ogrodniczym w Budapeszcie – a więc i dla niego, podobnie jak dla mnie, udział w produkcji filmowej był ciekawą, ale uboczną przygodą życiową.

Przygoda ta przekształciła się z biegiem czasu w dobrą i trwałą znajomość. Ponieważ w 1996 roku utworzyliśmy – przy formującej się dopiero polonijnej samorządności narodowościowej – Forum Twórców Polonijnych na Węgrzech, skupiające nie tylko artystów plastyków, muzyków, pisarzy, czy dziennikarzy, ale i naukowców ze znaczącym już dorobkiem, zaproponowałem także Andrzejowi członkostwo w tej nieformalnej, ale dostrzegalnie działającej organizacji. W 2006 roku, kiedy ukształtowała się myśl nadania temu skupisku twórców kształtu organizacji działającej także formalnie i utworzyliśmy stowarzyszenie o tej samej nazwie, Andrzeja Pedryca obraliśmy prezesem. Co prawda stowarzyszenie to istniało tylko do 2010 roku, bo nie mogło być prowadzone w sposób tak sformalizowany i rygorystyczny, jak wymagały tego oficjalne i twarde administracyjne przepisy prawne, ponownie przekształcając się w istniejące do dziś nieformalne Forum, ale fakt wyboru Andrzeja na stanowisko prezesa świadczył o szacunku, jakim osoby skupione w Forum i stanowiące intelektualną elitę węgierskiej Polonii darzyły jego osobę i aktywność.

Zniknąć ze świata

Zniknąć ze świata,
za drzewo się schować,
twarz do dębowej kory przycisnąć,
dać myślom, ciału barwy
ochronne,
chłonąć samotność, jak bańka prysnąć.

Stać niewidzialnym
w tłumie nachalnym,
nie słyszeć szlochu
marzeń wyśmianych.

Nie patrzeć w oczy
porankom pustym,
dniom nieprawdziwym,
kłamstwem zmazanym.

Łykiem powietrza i kroplą słońca
dać ciału zbędnemu od życia dystans.
W konarach dębu listkiem zawisnąć
i ciszy pełnym ze świata zniknąć.

Budapeszt, wrzesień 2007

Andrzej Pedryc urodził się w Polsce, w podkieleckiej wsi Zagnańsk, w 1955 roku. Wykształcenie średnie uzyskał jeszcze w Polsce, w mieście Końskie, natomiast studia odbył na Uniwersytecie Ogrodniczym w Budapeszcie, dokąd przybył w 1974 roku. Studia te, ze specjalizacją genetyki i uszlachetniania roślin ukończył w 1980 roku. Pracę na tym samym Uniwersytecie, im. Corvinusa, w Katedrze Genetyki i Uszlachetniania Roślin rozpoczął w 1983 roku i pozostał jej wierny aż do końca życia, wspinając się tam stopniowo po szczeblach drabiny naukowej. W 2005 roku habilitował się i w tym samym roku został kierownikiem katedry. W 2009 roku uzyskał habilitację wyższego rzędu, Węgierskiej Akademii Nauk i tytuł profesora uniwersyteckiego. Na Uniwersytecie był też współzałożycielem i kierownikiem studiów doktoranckich na kierunku Klasyczna i molekularna genetyka oraz uszlachetnianie roślin ogrodniczych. Spod jego rąk wyszedł – zarówno w Katedrze, jak i w Szkole Doktoranckiej – szereg specjalistów. Szczególnie bliską mu tematyką badań były drzewa morelowe, ich wytrzymałość na działanie mrozu oraz badanie ich genotypu przy użyciu molekularnych markerów. Wyniki tych badań doprowadziły do wyhodowania przez niego sześciu nowych gatunków moreli,

zatwierdzonych państwowo do powszechnego stosowania. Andrzej Pedryc był też autorem szeregu tomów naukowych i podręczników, jak „Növénygenetika" (Genetyka roślin), współpracował z pismami specjalistycznymi, jak „Kertészet" (Ogrodnictwo). Był zastępcą prezesa Węgierskiego Związku Uszlachetniaczy Roślin. Prowadził współpracę z szeregiem pokrewnych instytucji zagranicznych, także pozaeuropejskich.

Gdyby komuś tych wszystkich osiągnięć było jeszcze za mało, można dodać, że Andrzej Pedryc – już prywatnie – pasjonował się astronomią, a okazało się też, że błyszczy w nim poza tym talent poetycki. W 2009 roku ukazał się w Polsce tomik jego wierszy: „Ściernisko marzeń", z którego przytoczę utwór noszący tytuł „Zniknąć ze świata". Było to niejako, wczesne żegnanie się ze światem, czego Andrzej wtedy zapewne jeszcze nie przeczuwał i nie przeczuwał, iż będzie ono tak szybkie, w pełni sił twórczych, tuż po przekroczeniu sześćdziesiątego roku życia.

Pochowany został w październiku 2015 roku w Budapeszcie, na cmentarzu Rákoskeresztúr, a więc na węgierskiej ziemi, która stała się jego drugą ojczyzną i na której zostawił żonę - Węgierkę oraz córki.

Konrad Sutarski

W kolejnym numerze "Polonii Węgierskiej" zamieścimy wspomnienie o Andrzeju Pedrycu, które napisał poeta Wawrzyniec Marek Rak.

Polędwiczki wieprzowe na szpinaku z kurkami

Wujek Jarek gotuje

Składniki:

Trzy średniej wielkości polędwiczki wieprzowe, 8 ząbków czosnku, 2-3 mandarynki, sos sojowy, ok. 150 ml bulionu, masło klarowane, paczkę niemrożonych liści szpinaku, 300-400 g kurek, serek typu camembert, trochę sera białego, sól pieprz, koperek.

1. Marynata – 4 ząbki czosnku kroimy w długie cienkie kawałki, nakłuwamy wąskim nożem polędwiczki, w nacięcia wkładamy czosnek, zalewamy bulionem i sosem sojowym (ok. 50 ml). Do marynaty dodajemy pokrojone mandarynki (można wycisnąć z nich nieco soku). Całość odstawiamy na minimum 5-6 godzin.

2. Polędwiczki – w żaroodpornym, najlepiej prostokątnym naczyniu mocno rozgrzewamy masło klarowane i smażymy na nim wyjęte z marynaty polędwiczki, przekręcając je co jakiś czas. Po 10 minutach przykrywamy naczynie na jakieś ok. 20 minut. Ostatnie 10 minut smażymy bez przykrycia.

3. Szpinak z kurkami – na dwu patelniach rozgrzewamy masło klarowane. Na jednej blanszujemy szpinak z plasterkami czosnku (4-5 minut), na drugiej obsmażamy kurki (10-15 minut) przyprawiając je solą i pieprzem. Całość łączymy i mieszamy ze sobą.

4. Sos serowy – na patelni rozgrzewamy łyżeczkę masła klarowanego, dodajemy drobno pokrojony camembert i ser biały. Smażymy często mieszając przez ok. 8-10 minut.

5. Po zakończeniu smażenia przekładamy polędwiczki z patelni i pozwalamy im „odpocząć" 5-6 minut. W tym czasie na talerzu układamy szpinak z kurkami. Polędwiczki kroimy skośnie i układamy na szpinaku z kurkami. Całość polewamy sosem serowym i urozmaicamy koperkiem.

Smacznego!!!

Sertés szűzpecsenye rókagombás spenót-ágyon

Hozzávalók:

Három közepes méretű sertés szűzpecsenye szelet, 8 gerezd fokhagyma, 2-3 mandarin, szójaszósz, kb. 150 ml húsleveslé, olvasztott vaj, 1 csomag nem fagyasztott spenót, 300-400 g rókagomba, camembert sajt, kevéske túró, só, bors, kapor.

1. Pácolás – 4 gerezd fokhagymát hosszú, vékony szeletekre vágunk, keskeny késsel bevagdossuk a szűzpecsenyét és a bevágásokba beledugjuk a fokhagymaszeleteket, az egészet felöntjük a húsleveslével és a szójaszósszal (kb. 50 ml). A páclébe beletesszük a felvágott mandarint (egy kevés levet is kipréselhetünk belőle). Az egészet félretesszük min. 5-6 órára.

2. Szűzpecsenye – tűzálló edényben (négyszögletesben a legjobb) erősen felhevítjük a olvasztott vajat, és sütni kezdjük rajta a pácléből kivett szűzpecsenye szeleteket, időnként megforgatva őket. Tíz perc elteltével mintegy 20 percre befedjük az edényt. Az utolsó 10 percben megint fedő nélkül sütjük.

3. Rókagombás spenót – két serpenyőben olvasztott vajat olvasztunk. Az egyiken megfuttatjuk a spenótot a fokhagyma szeletekkel (4-5 perc), a másikon megsütjük a sózott és borsozott rókagombát (10-15 perc). Az egészet egybetesszük és összekeverjük.

4. Sajtmártás – serpenyőben felhevítünk egy kanálka tisztított vajat, hozzáadjuk az apróra vágott camamber sajtot és a túrót. Gyakran kavargatva 8-10 percen át főzzük.

5. A sütés befejezését követően kivesszük a szűzpecsenyét az edényből, és 5-6 percen át „pihentetjük". Ezalatt tányérra tesszük a rókagombás spenótot. A szűzpecsenyét keresztben felvágjuk, és rátesszük a rókagombás spenótágyra. Az egészet leöntjük a sajtmártással, és kaporral díszítjük.

Minuta ciszy, która trwa

Gdzie leży granica między zwykłością a niezwykłością? Między bohaterstwem a przeciętnością? Między wielkością a małością? Dlaczego niektórych ludzi wspominamy dłużej niż innych, dlaczego ich gesty, czyny, słowa albo milczenie zapadają w pamięć, wrastają w zbiorową świadomość i nie ulegają tak łatwo niszczycielskiej korozji czasu? Listopadowe refleksyjne święta są doskonałą okazją ku temu, by zastanowić się nad naturą bohaterstwa, jego przemijania i trwania, nad jego motywacją i skutkami.

My, ludzie, wielcy jesteśmy z reguły tylko przez chwilę, czasem przez przypadek, czasem wbrew sobie, a czasem chodzi o najzwyklejszy zbieg okoliczności, który zamienia nas w niczego niepodejrzewających bohaterów. A ci wielcy z przeszłości? Założyciele i odnowiciele państw, sportowcy, wizjonerzy, wodzowie, introligatorzy, królowie, pielęgniarki, nauczyciele, obrońcy granic, rodzice, synowie, księża, poeci, Napoleonowie codzienności i poczciwi urzędnicy, którym udało się rzutem na taśmę wywalczyć nieśmiertelność? Niektórzy mieli wizję, mieli odwagę, jeszcze inni determinację, cierpliwość, jedni byli czujni, nie zawahali się w kluczowym momencie, drudzy zamyśleni, zaśnieni, pogrążeni we własnych marzeniach… Niektórzy krzyczeli głośno, niektórzy wręcz odwrotnie - szeptali, niektórzy może po prostu nie dali po sobie poznać, że są słabi, zapomnieli o własnych ograniczeniach, dali się ponieść chwili, a jeszcze inni ścieżek wolności nie utorowali szablą, ale wydeptali je cierpliwymi krokami... Motywacji jest tak wiele, realizacji jeszcze więcej, a bohaterstwo na koniec tylko jedno jedyne.

Czy granica między byciem bohaterem a nie byciem nim jest naprawdę cienka? "Bohater nie jest odważniejszy od zwykłego człowieka, ale jest odważny pięć minut dłużej!", jak mawiał pewien myśliciel. Można się przecież zrehabilitować jednym słowem, jednym gestem, największy łotr może zmazać swoją winę… "Zaprawdę, powiadam ci, jeszcze dziś będziesz ze mną w raju." Chilon Chilonides i św. Piotr to odwrotne strony tego samego medalu bohaterstwa, ale to Piotr pyta: "Dokąd idziesz, Panie?", łotr Chilonides umiera bohatersko nie pytając nikogo.

Nam, spacerującym po realnych i nierealnych cmentarzach przeszłości, szumi w głowie i w sercu fragment wiersza Wisławy Szymborskiej: "Minuta ciszy po umarłych czasem do późnej nocy trwa…"

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Egyperces csönd, ami az éjszakába nyúlik

Hol húzódik a határ a szokványos és a rendkívüli között? A hősies és az átlagos megnyilvánulás között? A nagyság és a kicsinység között? Miért emlékezünk bizonyos emberekre jobban, mint másokra, miért maradnak meg hosszabban az emlékezetünkben a gesztusaik, a tetteik, a beszédük vagy a hallgatásuk, miért nőnek bele egyesek a közösségi tudatba, és az idő könyörtelen vasfoga miért nem morzsolja szét őket olyan könnyedén? A novemberi elmélyedésre ösztönző ünnepek kiváló alkalmat adnak arra, hogy eltöprengjünk a hősiesség természetrajzán, mulandóságán és örökkévalóságán, kiváltó készтetésein és elért eredményein.

Mi, emberek általában csak pár pillanatra válunk naggyá, néha a véletlen folytán, néha önmagunk ellenében, néha pedig csupán a körülmények legszokványosabb egybeesése tud minket mit sem sejtő hősökké változtatni. És mi a helyzet a múlt nagyjaival? Ország-alapítók és -újítók, sportolók, látnokok, vezetők, könyvkötők, királyok, ápolónők, tanárok, határőrök, szülők, gyermekek, papok, költők? A mindennapok Napóleonjai és becsületes hivatalnokok, akik az utolsó pillanatban kiharcolták maguknak a halhatatlanságot? Egyesek vízióval rendelkeztek, tekintélyesek voltak, míg mások önnön pályájukon mozogtak és türelmet gyakoroltak; egyesek éberek voltak, nem inogtak meg a kulcsfontosságú pillanatokban, mások saját vágya-ikba merültek bele gondolataik, álmaik, elmélyedéseik révén… Egyesek hangosan kiabáltak, mások épp ellenkezőleg, suttogtak. Egyesek talán egyszerűen csak nem nyilvánították ki, hogy gyengék, megfeledkeztek saját korlátaikról, átadták magukat a pillanatnak. Megint mások a szabadság ösvényét nem karddal vágták, hanem türelmes léptekkel taposták ki… Az ösztönző erők oly sokfélék, a kivitelezés módjai még számosabbak, a hősiesség pedig végeredményben mindig egyedinek bizonyul.

Vajon a hősnek levés és nem levés közötti határvonal valóban oly vékony? „ A hős nem felelősebb az átlagos emberhez képest, de a felelősségérzete öt perccel tovább tart” – ahogy azt az egyik bölcselő megfogalmazta. Hiszen akár egyetlen szóval, egyetlen gesztussal is megtörténhet a jóvátétel. A legnagyobb gazember is eltörölheti saját bűneit. "Bizony mondom néked, ma velem leszel a paradicsomban." Chilon Chilonides és Szent Péter a hősiesség egyazon érmének két oldala, de Péter az, aki megkérdi: "Hová mész, Uram?", a züllött Chilonidesz pedig hősiesen, senkit sem kérdezgetve hal meg.

Nekünk, akik a múlt valóságos és elvont temetőiben sétálunk, a fejünkben és a szívünkben ott zúg Wisława Szymborska versének részlete: "Az egyperces néma csönd a halottakért néha a késő éjszakába nyúlik..."

Agnieszka Janiec-Nyitrai

MIESIĘCZNIK WĘGIERSKIEJ POLONII
A MAGYARORSZÁGI LENGYELEK HAVILAPJA

Pismo Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego z kwartalnym dodatkiem GŁOS POLONII

Az Országos Lengyel Önkormányzat lapja a GŁOS POLONII negyedévi mellékletével

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó
az Országos Lengyel Önkormányzat Hivatala

Redaktor naczelny
Főszerkesztő
dr Agnieszka Janiec-Nyitrai

Polski redaktor językowy
Lengyel nyelvi szerkesztő
dr Dorota Várnai

Węgierski redaktor językowy
Magyar nyelvi szerkesztő
Márta Alexandra Karaba

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő
V4 Consulting Kft.

Tłumaczenie
Fordítás
Sutarski Szabolcs

Redakcja
Szerkesztőség

1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Drukarnia Nyomda SZINKRON DIGITAL

Edycja online Online kiadás
http://polonia.hu/dokumentumok/poloniawegierska/pw239.pdf

Projekt realizowany w każdym miesiącu ze środków budżetu centralnego Węgier. Az újság kiadása Magyarország központi költségvetésének havi támogatásával készül.

Przedsięwzięcie jest współfinansowane przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" ze środków otrzymanych od MSZ RP w ramach konkursu „Współpraca z Polonią i Polakami za Granicą w 2015 r."

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA"

Rzeczpospolita Polska Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Na okładce wykorzystano fragmenty obrazu J. W. Baura "Polacy i Węgrzy"

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Stoleczny Samorzad Polski na Wegrzech Fővárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1054 Budapeszt, Akademia u 1-3
tel.: +36 1 3321979 flko@t-online.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy Lengyel Közművelődési Központ
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech Magyarországi „Bem József" Lengyel Kulturális Egyesület
1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.
tel.: +36 1 3110216 www.bem.hu bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha
Dom Polski
Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 2626908 adalbert@enternet.hu

Szkoła Polska na Węgrzech Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2612748 szkolpol@polonia.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP A Lengyel Nagykövetség mellett működő Lengyel Iskola
1025 Budapest, Törökvész út 15.
tel.: +36 1 3268306
tel.: +36 70 7013847 polish_school@gazeta.pl

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2608023 muzeum@polonia.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech Lengyel Perszonális Plébánia
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 4318413 www.parafiabudapeszt.republika.pl plebaniapl@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138200 www.budapeszt.msz.gov.pl budapeszt.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Kereskedelemfejlesztési és Beruházás Ösztönzési Osztály
tel.: 1 251 46 77 www.budapest.trade.gov.pl budapest@trade.gov.

Referat Konsularny Ambasady RP A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: + 36 1 413 8208 budapeszt.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie Lengyel Intézet
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: +36 1 3115856 www.polinst.hu info@polinst.hu biblioteka@polinst.hu

Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych Országos Idegennyelvű Könyvtár
1056 Budapest, Molnár u. 11.
tel.: +36 1 3183688 www.opac.oik.hu kolcsonzo@oik.hu

Redakcja kwartalnika „Głos Polonii" „Głos Polonii" szerkesztősége
1051 Budapest, Nádor utca 34. glospolonii@bem.hu

Program radiowy w języku polskim: „Magazyn Polski" - emisja w soboty, godz. 13.30
MR4 (fale średnie 873 kHz) i ze strony: http://www.mediaklikk.hu/musor/lengyel-nemzetisegi-musor/
Redakcja Polska „Magyar Rádió" zRt. 1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa: www.polonia.hu

PRENUMERATA - TYLKO 250 FORINTÓW ZA JEDEN NUMER!!!

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska" (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii" (4 numery) na rok 2015 wynosi dla prenumeratorów:

indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – 4.000 forintów/rok

zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – 20.000 forintów/rok.

Sposoby płatności: przelew na konto.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény" prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás" (wsparcie dla pisma).

ELŐFIZETÉS -CSAK 250 FORINT EGY SZÁMRA !!!

A „Polonia Węgierska" havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii" (4 szám) 2015. évre:

egyéni előfizetőknek (egy példány) – 4.000 Ft/év;

a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – 20.000 Ft/év

Előfizetés módja: banki átutalás.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

A szerkesztőség hálásan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magánszemélyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény" rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás".

ŚWIĘTUJEMY DZIEŃ 11 LISTOPADA

PRZED TABLICĄ MARSZAŁKA J. PIŁSUDSKIEGO W XII DZIELNICY BUDAPESZTU

Fot. red.

BALET Z KRAKOWA Z WYSTĘPEM "ALLA POLLACA"

OKOLICZNOŚCIOWE KONCERTY W XII I X DZIELNICY BUDAPESZTU

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

OBCHODY DNIA NIEPODLEGŁOŚCI W EGERZE

STUDENCI POLONISTYKI W TATRACH

INTEGRACJA PRZEDSZKOLAKÓW RÓŻNYCH NARODOWOŚCI

KURS DLA NAUCZYCIELEK ZE SZKOŁY POLSKIEJ WE WROCŁAWIU

PÓŁKOLONIE W SZKOLE POLSKIEJ

Fot. m. in. I. Szilvás, H. Hasznos, B. Pál. O. Bloch